

LLUCMAJOR

de pinte en ample

Novembre 1991 - Núm. 117 - 125 ptes.

LA IMPREMTA MODERNA, 50 ANYS D'HISTÒRIA

ENTREVISTA A
MARGALIDA
SALVÀ,
REGIDORA DE
L'AJUNTAMENT

D · D' · I · O

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Aquest passat mes d'octubre na Catalina Rosselló Clar fou una de les agraciades del sorteig que mensualment SA NOSTRA fa entre els perceptors de la Nòmina Viva.

A la fotografia, Llorenç Clar li fa entrega del justificant que l'acredita com a guanyadora d'una cadena musical. Enhorabona!

Viajes
Xaloki, s.a.
G.A.T. 687

PONT DE LA INMACULADA

Excursió a Galícia

Sortida: dia 5 de desembre a les 22'30 h.

Tornada: dia 8 de desembre a les 24 h.

36.900 ptes.

I ara també al **SUPERMERCAT**
PROHENS de dilluns a divendres de
les 19 a les 21 h.

Tel: 12 01 64 LLUCMAJOR
C/ Maria Antònia Salvà, 38
Tels: 26 74 50 - 26 54 58 S'ARENAL

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any XI

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Llucmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Llucmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:
Sebastiana Alzamora
Joana Artigues
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Llúcia Caldés
Francina Capellà
Miquel Cardell
Sebastià Cardell
Joan Clar
Joan Contestí
Bartomeu Font
Joana Font
Damià Fullana
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcias
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llompart
Llorenç Mascaró
Miquel Mascaró
Margalida Mut
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Andrea Puig
Nanda Ramon
Sebastià Ribí
Jaume Salvà
Josep Sacarès
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socias
Joan Socias
Gabriel Thomàs
Arnau Tomàs
Jeroni Tomàs
Pere F. Torrens
Antoni Vadell
Francesc Verdura

SECCIÓ ESPORTIVA:
Coordenador:
Joan Quintana
Col·laboren:
Joan Jaume
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:
M. Clar
Fotos Fermin
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:
Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Què passa amb les ràdios?

Enguany, com ja deu saber celebram el 75è aniversari de la concessió del títol de ciutat a Llucmajor. I una de les coses que ha de tenir una ciutat que es vulgui tenir com a tal és una oferta ampla, variada i sòlida de mitjans de comunicació. En aquest sentit, sembla que a Llucmajor no ho tenim malament: hi ha premsa («S'Arenal de Mallorca», «S'Unió de S'Arenal», «Actual Llucmajor» i aquesta mateixa revista) i televisió («Llucmajor TV»), tots ells amb continuïtat i bona resposta de públic. Sí, sembla que no ho tenim malament... o al manco no del tot. Perquè també és evident a primera vista que manca una cosa: ràdio.

Què passa amb les ràdios? De fa més o manco un any i mig cap aquí, han aparegut a Llucmajor dues associacions —Associació Cultural i Recreativa Ràdio Espigolera i Associació Cultural i Recreativa Llucmajor Ràdio— enfocades, sobretot, a fer ràdio. Però ja fa des de principis del passat estiu que no emeten. El motiu és simple: l'aparició recent d'una llei que estableix el tanca-

ment de tota emissora local que no es trobi sota titularitat municipal.

És a dir, que l'única entitat autoritzada a crear i mantenir una emissora de ràdio local és l'Ajuntament del propi poble o ciutat per a què després hi participi tota associació o persona que així ho desitgi, sempre i quan es trobi establerta en el poble o ciutat en qüestió. I és aquí on anàvem: ara com ara, les dues associacions abans esmentades —i potser alguna altra que contemplàs dins els seus projectes el de fer ràdio— s'han quedat, literalment, amb les ganes i esperant. Esperant a què el nostre Ajuntament es decideixi a demanar —o no— a Radiotelecomunicacions la llicència necessària per a la creació d'una emissora de ràdio municipal.

Nosaltres creim que és necessari que l'Ajuntament es decideixi, i que ho faci aviat i positivament, perquè estem parlant d'un buit que cal omplir. La pluralitat i la possibilitat d'escollir i compartir, en tot allò que sigui informació, cultura i esbarjo no poden ser més que bones per a tothom. Ràdio a Llucmajor? Sí, per favor, i ja!

Plenari de l'Ajuntament

Llum verda al segon projecte de So N'Antelm

Arnau Tomàs

L'informe de declaració d'interès social a les modificacions que existeixen entre el projecte de llicència de les obres de So N'Antelm i l'anterior, aprovat per la Comissió Provincial d'Urbanisme, i la realització d'una auditòria a l'Ajuntament, proposada en una moció del PSOE, varen ser els temes més destacats i aprovats al Plenari que tengué lloc en sessió ordinària, dilluns passat.

La declaració d'interès social de les modificacions del segon projecte de So N'Antelm, que havien estat objecte de polèmica i d'anul·lació de la llicència perquè no es trobava avalada per la Comissió Provincial d'Urbanisme i, en aquest darrer plenari, varen ser donades com a bones i traslladades a aquesta comissió, va ser explicada pel tinent de batle d'Urbanisme Sr. Rabasco, el qual va

dir que era la millor solució i encara que li sabia greu ja que això havia originat culúmnies sobre la seva persona. «Qui digui que he cobrat un cèntim en aquest projecte, que s'axequi, o si no que calli».

El PSOE havia proposat una moció referent a la realització d'una auditòria a l'Ajuntament, i aquesta moció, després de ser estudiada per la Comissió d'Hisenda va ser aprovada, amb les condicions estipulades en l'esmentada moció, és a dir, que si l'auditòria demostra que la gestió econòmica de l'anterior consistori va ser correcta, es divulgui a tots els mitjans de comunicació, per a coneixement general.

ESCORXADOR

Amb el vot en contra del grup socialista, va ser aprovada la convoca-

tòria a concurs de l'adjudicació dels serverins d'explotació de l'Escorxador Municipal.

La negativa del grup de l'oposició, va ser justificada per Tomàs Garcías, al·legant que les normatives que regeixen el funcionament dels escorxadors són en fase d'estudi i de modificació, per la qual cosa els semblava prematura aquesta concessió d'explotació, abans que sortissin les noves normes, amb el perill de costoses rectificacions, i que l'actual escorxador no està en condicions de suportar major nombre d'animals fora de l'àmbit local. Rabasco va contestar que l'actual escorxador no pot continuar funcionant d'aquesta manera, amb moltes pèrdues econòmiques, tant per manca de cobrament dels serveis, com per la seva mala administració, i el batle, com ja és costum, va tancar el tema dient que d'acord amb les normes de la Directiva Comunitària «estam en condicions legals per regularitzar una situació irregular».

Finalment, en el capítol de precs, esmenes i qüestions, Tomàs Garcías va demanar al batle per què no es convoquen les normals i estipulades comissions de govern, a la qual cosa va contestar Gaspar Oliver que es convocaran quan siguin necessàries i hi hagi diners a les arques municipals, i que no és bo fer perdre el temps als regidors. Tomàs Garcías va replicar dient que hi ha temes que no necessiten diners per a la seva solució i també que «existeix un reglament de règim intern que s'ha de complir o s'ha d'anul·lar».

«Bé, -va concloure el batle- vosaltres feis oposició, i nosaltres governarem».

EURO - IDIOMAS
Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
nadius i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 Llucmajor, Tel. 66 1133

Conferència col.loqui sobre Astronomia

Organitzada per l'Obra Cultural Balear de Lluçmajor, en col.laboració amb la Societat d'Astronomia Balear i amb el patrocini de l'Ajuntament, es va realitzar al Saló d'Actes de la Casa de la Vila una conferència col.loqui sobre astronomia, dissertant el senyor D. Ramón Compte Porta, astrònom, sobre la visió actual de l'univers, que fou completada amb una projecció de diapositives a càrrec de Salvador Sánchez, president de l'esmentada Societat, i tot seguit d'un col.loqui mogut.

L'acte fou presentat per Miquel Font, membre també de la Societat i el presidí el regidor de Cultura D. Mateu Monserrat i Pastor.

Estava emmarcat dins el programa de Fires i de la celebració del 75è aniversari de la concessió pel Rei Alfons XII del títol de CIUTAT a Lluçmajor.

Lluçmajor, 75 anys ciutat

Autoritats locals, autonòmiques i provincials al Saló de l'Ajuntament el dia de l'acte institucional commemoratiu del 75è Aniversari de Lluçmajor ciutat. Hi feren ús de la paraula el Sr. Mateu Monserrat i Pastor, el Dr. Bartomeu Font i Obrador, Mn. Baltasar Coll i Tomàs, el Sr. Batle, Gaspar Oliver i Mut i el M.H. Sr. Gabriel Cañellas i Font. (3-X-1991).

El llucmajorer Toni Catany, premi internacional de fotografia

Toni Catany, el fotògraf mallorquí amb major projecció internacional, ha estat guardonat a la ciutat holandesa d'arles amb el premi mundial al millor llibre de fotografia.

Aquest premi prestigiós li ha estat concedit pel seu llibre «La meua Mediterrània», on recolleix 150 fotografies de diferents països del Mare Nostrum.

Hem de recordar que aquestes fotografies foren presentades fa uns mesos a una magna exposició organitzada al palan Solleric. Amb aquest premi en Toni queda situat entre els millor fotògraf del món i Europa reconeix la qualitat del nostre més personal captador d'imatges.

II Jornades de Teatre

El mes de novembre es realitzarà una Mostra de Teatre dels grups llucmajorers, els divendres a les 21'30 hores al Teatre Recreatiu.

El divendres dia 8 l'Associació Taller de Teatre «Picadís» escenificarà l'obra «Blanca: vídua d'un viu» de Nicasi Camps i Pinós.

El divendres dia 15 l'Agrupació Artística i Cultural de la Tercera Edat escenificarà «L'amo en Sion» de Miquel Puigserver.

I el divendres dia 22 l'Agrupació Artística de Sant Bonaventura escenificarà l'obra «Can Miquetes» de Xesc Forteza.

Segon Aniversari d'ASI

El passat dissabte dia dos de novembre, l'Agrupació Social Independent del terme municipal de Lluçmajor va celebrar el segon aniversari a la Plaça Major de S'Arenal. Com sempre va acudir un bon nombre de militants i simpatitzants d'aquesta agrupació. Entre els convidats s'ha de destacar la presència del batle de Lluçmajor Gaspar Oliver.

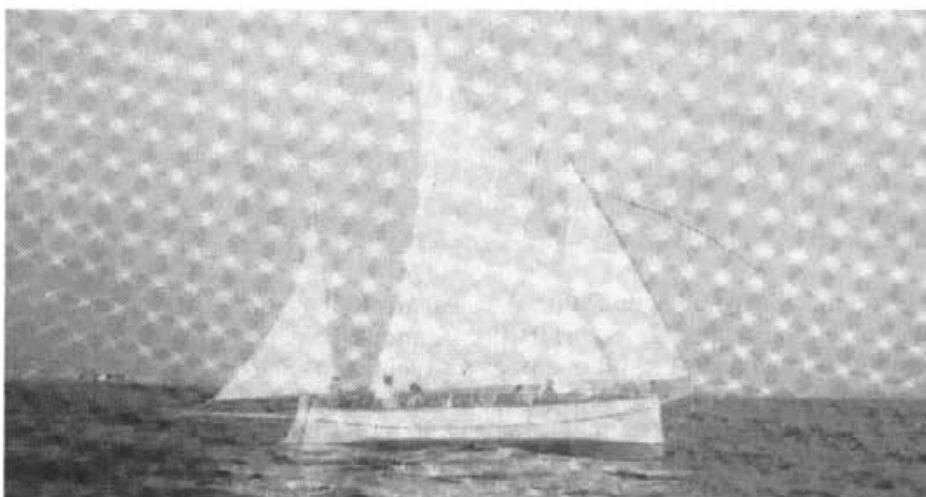
L'«Alzina»: de restauració històrica d'un llaüt a escàndol polític del PP

La restauració del llaüt palangrer anomenat «Alzina», duita a terme per un grup de llucmajorers afeccionats a la marineria, ha deixat de ser motiu d'elogi i admiració populars per convertir-se en significatiu cas d'escàndol polític que afecta els més destacats dirigents del PP de Lluçmajor.

L'origen dels fets es remunten a quan quatre llucmajorers compraren aquest llaüt de més de 50 anys de vida, greument afectat per un temporal ocorregut a s'Estanyol. A partir d'aquell moment, i durant més d'un any, els nous propietaris de la barca la tornaren posar a punt de navegació i la restauraren segons els models històrics dels llaüts tradicionals mallorquins. Durant tot el procés de restauració del cos de la nau, del velam llatí i del motor de 7 Hp, han estat molts els llucmajorers que han pogut veure el ressuscitat «Alzina» en unes improvisades drassanes del passeig de Jaume III o en aigües de s'Estanyol.

ESCLATA LA POLÈMICA

La polèmica ha esclatat quan s'ha fet públic que aquest llaüt l'ha llogat el Govern Balear per ubicar-lo en el pavelló balear de l'Expo '92 de Sevilla. El motiu de l'escàndol radica en el fet que un dels copropietaris de

l'embarcació és Lluç Tomàs, director general de la Conselleria d'Indústria del Govern Balear i primer tinent de batle de l'Ajuntament de Lluçmajor.

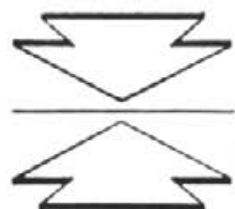
El denunciador de tot l'entramat polític ha estat el diputat del PSM Pere Sampol a través dels mitjans de comunicació. El polític nacionalista ha demanat explicacions oficials sobre les raons que addueixen els responsables il·lencs de l'Expo '92 per proposar el lloguer de la barca del director general per un cost de 5 milions de pessetes.

Segons l'acta oficial de la sessió celebrada pel Comitè Organitzador de la participació de Balears a l'Expo '92 el passat 12 d'agost, va ser el president de l'organisme i alhora director executiu d'IFEBA i batle de Lluç-

major, Gaspar Oliver, el qui va proposar el lloguer de l'«Alzina». L'acta de la reunió literalment deixa ben clar que «El propietari del llaüt és D. Lucas Tomàs, Director General de Promoció Industrial del Govern Balear», segons paraules atribuïdes al propi Gaspar Oliver.

Després de la sortida a llum de la polèmica, diversos mitjans de comunicació audiovisuals i escrits se n'han fet ressò.

Entre la gent de Lluçmajor el cas ha estat motiu de molts de comentaris, especialment crítics per l'amiguisme polític que posa en evidència protagonitzat per polítics llucmajorers amb altres responsabilitats dins el PP.

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

ANTONI ISERN OLIVER

LLUCMAJOR

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

Jornades musicals en temps de fires

Banda de Música de Lluçmajor

El dissabte passat dia 5 d'octubre, va tenir lloc la presentació del Grup de vent Joves Intèrprets de Lluçmajor. Comprès dintre la programació de Fires 1991, aquest grup de joves oferiren un concert a la capella dels SS.CC.

L'acte va ésser presentat pel Tinent Batle d'Educació i Cultura Sr. Mateu Monserrat i Pastor.

Com bé va dir el senyor Monserrat, era la primera vegada que oferien un concert en públic com a músics, ja que de tots és sabut que la gran majoria d'aquest estol de joves músics, provenia de la Banda de Música de Lluçmajor.

Aquest concert va ésser dividit en dues parts. La primera es dedicà a l'actuació de solistes i la segona a l'actuació de tot el conjunt.

A la primera part interpretaran obres de: W.A. Mozart, J. Bouffil i Carl Nielsen. Actuaren com a solistes: Bernat Amengual, Joan Láinez, Maria Cantallops, Andreeva Puig, M. Vanrell i Damià Molada.

I a la segona, interpretaren obres de: Grieg, Albinoni, Boccherini i W.A. Mozart. Aquestes obres foren interpretades per tot el grup de vent.

Dirigí el Grup, en Joan Láinez, que s'estrenava com a director. Aquest jove està cursant estudis de direcció d'orquestra.

Al finalitzar el concert ens va oferir com a plus, la repetició de la Dansa d'Anitra, que, cal dir-ho, va sortir millor que la primera vegada.

Esperem que aquests concerts es repeteixin per bé de la cultura i la joventut del nostre poble.

Grup de vent Joves Intèrprets de Lluçmajor

També, seguint dintre l'àmbit musical, el dijous dia 10 d'Octubre a les 9'30 del vespre, la Banda de Música oferí un segon concert monogràfic dedicat a la sarsuela espanyola.

En aquest concert s'interpretaren seleccions de sarsuelles de: Barbieri, Chueca, Vives, Alonso, Guerrero i Serrano.

Amb aquesta actuació, es va poder comprovar la bona conjuntació i la facilitat que té la Banda de Música de canviar d'estils musicals si comparem el concert de Santa Cándida i el darrer d'aquesta nit.

S'ha de tenir en compte que un concert de música de sarsuela comporta moltes dificultats, ja que té molts de canvis de ritmes i tonalitats -balls regionals, romanços- i es necessita molt de temps per preparar-lo i assajar. Tal vegada aquest sigui el motiu de les petites «errades», que ha tengut el concert.

Per finalitzar el concert, la banda interpretà un pasdoble compost per Tòfol Barros, titulat: Miquel Monserrat.

Aquest pasdoble, va ser dedicat pel seu compositor a mestre Miquel Monserrat (a) Rumbo. Segurament la millor fermança que li hagin fet mal a mestre Miquel durant tota la seva vida; una vida dedicada al seguiment entusiasta a tota l'activitat musical de la Banda de Música.

També volem donar l'enhorabona al director de la Banda, ja que ha estat nomenat Director de la Banda de la Federació de Música, càrrec que compartirà amb la Direcció de la Banda de Lluçmajor.

S'Estalella a la palestra

El passat 10 d'octubre es va realitzar una taula rodona a la sala d'actes de la Casa de la Vila, organitzada per la Coordinadora de «Defensa de S'Estalella».

Hi participaren el Sr. Josep Ramon Berqueiro, professor titular de la càtedra de química de la U.I.B., el Sr. Ferran Morell Brotaid, cap de pneumologia de la Residència Sanitària de la Vall d'Hebron, el Sr. Josep Ferragut Canals, Arquitecte i Secretari del Col·legi d'Arquitectes, i el Sr. Josep Lluís García Ortega, físic, en representació del Greenpeace. Va actuar com a moderador, el Sr. Albert Saoner, professor titular d'Ètica de la U.I.B.

Hi eren convidats però no hi participaren:

GESA, La Conselleria d'Indústria i el CIM (Organisme que té les competències d'Ordenació del Territori).

Durant el col·loqui els participants analitzaren la problemàtica de la construcció de la central elèctrica i la seva ubicació.

Mentre s'estava d'acord amb el punt que una central més gran que les actuals produiria més contaminació atmosfèrica i que un superport també seria motiu de contaminació al triangle més preservat de Mallorca -S'Estalella, Cabrera, Es Trenc- es dubtava que, malgrat s'aconseguís un creixement urbanístic «O», no hi hagués increment del consum energètic, ocasionat per l'increment de

l'ús d'electrodomèstics i aire condicionat que la societat de consum de cada dia empra més.

La intervenció del públic va donar una altra vessant al col·loqui que es va parlar que l'elecció per part de GESA d'aquest indret era per qüestions purament econòmiques, sense tenir en compte l'impacte que sofriria una zona que el Govern Balear té declarada com a ANEI (Àrea Natural d'Especial Interès).

S'apunta que la central i el port no seran més que la punta de l'iceberg que ens durà a la descongestió del port de Palma (carburants, mercaderies) i a la creació d'un polígon, si no de transformació, sí d'amagatzem que a través del seu port controlaria,

si no era seu (recordem que es demanen devers 2.000.000 de m2 quan la central cap dins una dècima part).

El representant del Greenpeace, ens parlà de la possibilitat de reduir el consum elèctric en més d'un 30% emprant energies alternatives: calefacció de gas, plaques solars per a l'aigua calenta, bombetes de baix consum, etc...

L'acte va despertar gran interès perquè la sala d'actes era plena i el públic ocupava gairebé tota l'escala. Esperam que les iniciatives per salvar S'Estalella continuïn ja que sembla que la mobilització popular és l'única que podrà aturar la construcció d'aquesta central.

Redacció

SEMAR

INDUSTRIES SEMAR, S.A.

C/. Tomàs Monserrat, 6 - 8

Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

EMBOTITS

CUIXOTS

FORMATGES

Avd. Carles V, s/n. Tel. 66 23 11 (Llucmajor)

S'Arenal

Trobades de Camioners de Balears, d'arenalers, de jubilats i altres actes

Tomeu Sbert

Dies passats es celebrà la «II Trobada de Camioners de Balears», amb una interessant participació, malgrat el matí de pluja, on es celebraren concursos diversos a l'ampla explanada del «Aquacity»; proves diferents: jocs per a petits i grans i a primeres hores de l'horabaixa, dinar de companyonia en el mateix recinte, restaurant «Dos Pins».

Elecció de «Miss Camió». Entrega de plaques en testimoni de gratitud als representants de l'Ajuntament, Gaspar Oliver per Ciutat i Jordi Mulet per Lluçmajor, com també la direcció de l'«Aquacity». Parlaments de costum i paraules d'agraïment a càrrec del president del «Club 10 rodes», que coordinava, Miquel Bonet.

ARENALERS

També s'anuncia una trobada d'arenalers, iniciativa, aquesta vegada de la revista «S'Unió de S'Arenal». Abans del dinar d'amistat, hi haurà visita al museu de La Porciúncula, al Fort d'Enderrocat, a la indústria lletera «Palmacrem», visita a «Aquacity» i dinar al mateix lloc, amb entrega de plaques als assistents més vells.

Aquesta trobada d'arenalers, ja es celebrà en tres ocasions. La primera a l'Hotel Solimar, la segona al Club Nàutic Arenal i la tercera al Santuari de Cura.

Aquesta serveix per reforçar amistats, estretes de mans, besades a les galtes amigues, conversar dels fills, dels néts, de nosaltres mateixos. És un dia entranyable, emotiu, on arenalers que viuen a altres indrets també aprofiten per venir.

AGÈNCIES DE VIATGES I TT.OO.

Un dos centenars de representants d'agències de viatges i tours-

operators es reuniren, també al lloc de moda, en sopar de companyonia i com a fi de temporada turística. Assistència de Gaspar Oliver, batle de Lluçmajor, el qual rebé una placa de mans del director Tomeu Sbert. La primera autoritat municipal va fer entrega aixímateix d'una placa que diu «A Aquacity, per la positiva labor en favor de la zona. Octubre 1991».

GENT DE LA TERCERA EDAT

Dia 24 d'aquest mes de novembre es celebrà la «I Trobada de Jubilats del terme de Lluçmajor». Lloc: Aquacity. Assistència d'unes 700 persones. És realment bell veure com aquesta gent major viu i disfruta satisfactòriament d'una espècia de sana segona joventut.

CAMPIONAT DE BALEARS

Està anunciat per als dies 2 i 3 de novembre, la disputa del campionat de Balears d'Aeromodelisme. La modalitat és de vol circular. Fora de concurs, hi participaran especialistes estrangers, per la qual cosa es podria dir que té caràcter internacional.

NOTICIES BREUS

*La llum elèctrica al camp municipal d'esports arribarà ben prest, segons es desprèn de l'acord municipal llucmajorer de dis. 30 d'octubre, en què s'aprova la cessió a GESA de l'ús del local on s'ubica l'estació transformadora del mencionat poliesportiu, a Son Verí, i concessió de servitud de pas fins a la dita estació.

*La campanya «Un invierno en Mallorca», promoció turística està a punt de començar. L'Associació d'Hotelers de la zona, que presideix Josep Oliver, coordinarà els actes competents a la Platja de Palma i S'Arenal.

*L'U.D. Arenal (futbol), III Divisió, triomfà contra el Mallorca Atlètic, 1-0, amb gol de Paco Piñar. Però aquest és l'únic partit guanyat pels homes que entrena Pere Gost. 9 partits, un victorià, quatre empats i quatre derrotes.

*El que funciona a tota pastilla és l'equip juvenil de l'U.D. Arenal. Una de les seves victòries fou per 0-11; són entrenats per Keke Ogazón.

*En dels establiments hotelers pioners a S'Arenal, hotel Son Verí, que ha estat tancat tota aquesta temporada, hem sabut que ha estat venut. ¿En què l'emprarà el nou propietari?

*El Banc Internacional «Bankinter» tancà l'oficina del carrer Miramar el dia 30.

Qualguna altra entitat bancària pensa també tancar la seva oficina arenalera.

*El servei municipal d'assistència social torna a funcionar, després d'uns mesos en què la cosa estava atesa des de Lluçmajor. Ara, hi és, novament Antònia Maestre, ja coneguda a la zona, al Carrer Berga (Oficines de l'Ajuntament).

*Un altre servei instal·lat a S'Arenal (durant una mesada), és el de l'INEM. Tota la gent que necessita servei per apuntar-se a l'atur ho pot fer al Carrer Sant Cristòfol n° 45, edifici municipal.

*Les obres del Carrer Mar de Aral, part de Ciutat, van amb una lentitud difícil de superar. Aquesta via de comunicació descongestionarà en part la primera i la segona línia.

*Allò que fou antiga línia de ferrocarril, trajecte que comprèn entre els carrers Sant Cristòfol i Berga, serà ordenat per l'Ajuntament.

*Es celebrà, damunt la platja, a la part de la zona llucmajorera, el «I Trofeu de Voleibol Platja». Triomfà la parella Alvarez-Calvo.

Homenatge a Benet Clar i Font, Tamborer, darrer vinater de Lluçmajor. Reflexions al voltant d'una exposició

Jaume Oliver, Secretari General de la Fundació Cultural PREMAFA

El passat dia 31 d'octubre, a les 19'30 hores, fou inaugurada la doble exposició «El vi en el món de la pintura» i «El vi: eines i feines». El marc no podia ésser més adient ja que era l'antic Celler de Can Jaqueta, al carrer del Convent, 25, obert l'any 1867 i actualment pertanyent al Col·legi de Sant Bonaventura i restaurat l'any 1991. La inauguració es convertí, tal com s'havia projectat, en un homenatge de Lluçmajor a Benet Clar i Font, Tamborer, darrer vinater de Lluçmajor, propietari del celler del carrer dels Angels, número 9, que obrí l'any 1889 el seu padri Bener Clar i Amengual i continuarà el seu pare Miquel Clar i Cardell.

La vetlada havia estat organitzada per la FUNDACIÓ CULTURAL PREFAMA i La Caixa, amb el patrocini de l'Ajuntament de Lluçmajor, que inclogué aquesta celebració dins el conjunt d'actes commemoratius del 75è aniversari de la concessió del títol de Ciutat a la Vila, i amb l'eficax col·laboració de la Delegació a Lluçmajor d'Obra Cultural Balear.

A la primera part de la vetlada, i després d'una breu presentació de l'acte a càrrec del Secretari General de la Fundació, es projectà un audiovisual referit al procés de l'elaboració del vi, dissenyat i realitzat per l'Escola Municipal de Mallorquí de Manacor, i un vídeo, editat especialment per a aquesta vetlada pel laboratori de vídeo BORDOY de Santanyí, referit a diversos aspectes del cultiu de la vinya, la vermada i l'elaboració del vi, a partir d'imatges de la Televisió Felanitxera, de la Fundació Cosme Bauçà de Felanitx, de la producció de Mateu Galmés «Mallorca: Illa Mediterrànea», i del programa de TV a Balears «POBLES: LLUCMAJOR» que conté una llarga i interessant entrevista a l'homenatjat.

A la segona part, el Regidor de Cultura, Sr. Mateu Monserrat, dirigí unes paraules als assistents i feu entrega a Benet Clar d'un obsequi commemoratiu. Igualment, la secretària d'Obra Cultural Balear a Lluçmajor, Sra. Catalina Font, entregà al darrer vinater un diploma.

La doble exposició, que pogué ésser visitada els dies 1, 2 i 3 de novembre, és integrada per una valuosa col·lecció de quadres que ha reunit la Confraria d'Amics del Vi, de Porreres, amb temàtica al·lusiva al món del vi, des de la vinya fins a la taula, amb variades tècniques i estils, i d'una qualitat ben notable, titulada «El vi en el món de la pintura». A més, l'exposició «El vi: eines i feines», presenta un conjunt d'elements emprats tradicionalment als cellers per a l'elaboració del vi o pertanyents a les diverses destil·leries de Lluçmajor. Els cellers foren representats pels de Can Jaqueta i Can Benet

Tamborer. Les destil·leries presents foren: Licors Sastre Garau, Can Ripoll, Destil·leries Oliver, Destil·leries Vicenç Salvà-Ca N'Alicia, Destil·leries F. Vidal Catany, Destil·leria Insular i Destil·leria Jaume. Un conjunt de panells amb textos històrics i imatges, completen l'exposició. No hi faltà un ram de pi a la porta.

Per bé que tothom a la Vila tengui alguna informació sobre la tradició vinatera i licorera de llucmajor, encara és pendent de fer un estudi rigorós sobre aquest tema des de la perspectiva geogràfica, històrica, econòmica i cultural. Per als interessats en un major aprofundiment o investigació, a més de les fonts orals encara possibles, pot resultar útil aquesta bibliografia inicial:

1.- **Història de Lluçmajor.** Bartomeu Font Obrador.

2.- **Las Islas Baleares.** Mallorca. El Sur i Sureste. Vicenç M' Rosselló Verger.

3.- **Problemática de la agricultura de Lluçmajor en la Edad Moderna.** Pregó de Fires 1976. Josep Juan Vidal.

4.- **Lluçmajor de pinte en ample.** Març, 1991. Entrevista a Benet Clar i

Font a cura de Coloma Julià i Catalina Font.

5.- **Els nostres arts i oficis d'anany.** Estudis monogràfics del Museu de La Porciúncula. Joan Lla-

brés Ramis i Jordi Vallespir Soler. En el tom III es poden consultar els oficis següents: Vinater, (l'entrevistat és precisament Benet Clar i Font), Alambiner, Cellerer. En el tom IV s'hi troba: Vermador.

Aquest mateix número de «Lluçmajor de pinte en ample» conté una col·lecció amb el títol «La cultura del menjar i del beure: el refranyer popular» (II), que fa referència a alguns dels aspectes de l'elaboració del vi i

dels seus derivats a Lluçmajor. De forma molt especial, els Arxius de diverses institucions i els arxius privats dels propietaris dels cellers i destil·leries (algunes de les quals recullen una interessant correspondència amb països d'Amèrica, on exportaven) han de proporcionar les dades que ens fan falta per a una anàlisi d'aquesta activitat tan important en el desenvolupament contemporani de Lluçmajor.

JOIERIA

OBJECTES DE REGAL

RELOTGERIA

TROFEUS

Sa Font

Agència Oficial Benetton

C/ Font, 5

Tel. 66 14 17

LLUCMAJOR

LLucmajor, 75 anys Ciutat

Celebrau enguany el 75è aniversari d'ençà la concessió reial del títol de Ciutat per a la lleial vila de Llucmajor, que guarda a les denses pàgines de la seva història capítols heroics de Mallorca. No m'extendré en recordar-vos el que succeí quan la desfeta de la Batalla de Llucmajor del 1.349, exemple de defensa fins a la mort de les nostres institucions històriques, malgrat la tristesa que, al capdavall, inspira la data. Com a President del Parlament de les Illes Balears -avui, representació cimera dels drets i les esperances de la nostra comunitat- m'hi vull aplegar amb voltros de bon cor. La fita s'ho val.

Recordar i solemnitzar les efemèrides d'un poble és una forma culta de fer país, i també de refermar-ne allò que basteix la nostra consciència col·lectiva. És per això que li he d'atribuir la màxima significació a la celebració que us anima i al voltant de la qual sé que sentiu legítim orgull.

L'any 1.916 esdevé de digna memòria per als llucmajorers, en coincidència amb la qual fou atorgat el títol de Ciutat. Els molts esdeveniments transcendentals que llavors es visqueren no poden passar-nos inad-

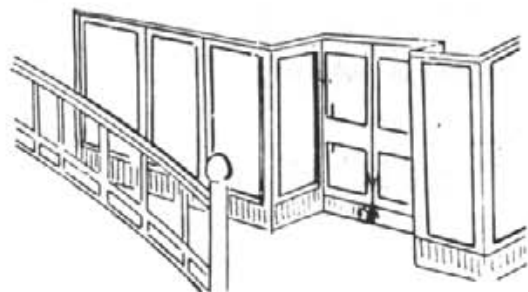
vertits; més aviat, es tracta d'un any significatiu envers la modernització i els progrés de la vila. Ens ho afirmen els historiadors actuals, però ja ho testimoniaven clarividentment els periodistes de l'època. En repassar els diaris de 1.916, com ara «La Última Hora» del 16 d'octubre, llegim cròniques que deien: «*La ciudad de Lluchmajor (sic), en pocos años, ha sufrido un cambio radical en su modo de ser. El ansia de progreso que sus nobles hijos han sentido en sus venas les ha llevado al estado de esplendor (sic) que hoy presenta. Al esfuerzo de la compañía de ferrocarriles llevando a Lluchmajor la línea férrea, ha contestado el vecindario por medio de su representación genuina, el Ayuntamiento, con la construcción de una soberbia avenida desde la magnífica estación ferroviaria al casco de la población (...)*». Però no acaben aquí les consideracions periodístiques: «*Bellos jardincillos han sido construidos en la plaza de Antonio Maura; los nuevos y magníficos hoteles «Universo» y «España», con todo el confort moderno, han sido abiertos al público en la calle de Lavaderos; un soberbio mercado para expedición de carne ha sido también abierto al vecindario; se han derribado numerosas casas para ensanche de vías; (...)* y,

en fin, se va caminando a pasos agigantados hacia el progreso, dando con ello un elevado ejemplo de laboriosidad de sus hijos y del cariño que sienten éstos por su antigua villa, hoy con justicia convertida en ciudad».

Efectivament, hem de creure que la concessió del títol de Ciutat fou la lògica conseqüència al procés de desenvolupament que llavors experimentava la vila.

Ara, a les noces de diamant estant, ens pertoca a les generacions actuals tenir un gest de lloança per aquells llucmajorers que lluitaren de valent per aconseguir-ho. El reconeixement s'acullí amb força alegria entre la gent del poble: la mateixa que voldria que avui sentíssiu en revivre el 75è aniversari. Començareu el segle XX, amb fe, gaudin el títol de Ciutat, i ara, a la frontera del XXI, commemoreu l'aniversari de la fita. Permeteu-me que us demani que renoveu aquella fe per guanyar-vos, una vegada més com una constant de la vostra personalitat col·lectiva, el futur de progrés que mereixeu.

Crístòfol Soler i Cladera
President del Parlament de les Illes Balears

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS
ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

Uno, grande y libre

NO cal dir que és realment preocupant el resorgiment viscut i la força presa en els darrers temps per grups neonazis i neofeixistes per tot areu: a Alemanya la situació ja és alarmant, a Barcelona està a punt de ser-ho i a Ciutat haviat ho serà si la cosa no canvia. Però desgraciadament, sembla que no cal moure's del nostre terme municipal per constatar fets i conductes que suposàvem des-terrats de la vida pública des de la mort del tio Paco.

Efectivament, vas un dia com un altre a prendre un cafetet al teu bar habitual i veus un fullet informatiu damunt la barra. L'agafes, el llegeixes i comproves que la incompetència, les ganes de figurar i l'agressió cultural segueixen ben arrelades entre nosaltres. Ja ho val.

El fullet en qüestió anunciava la «XVI Subida Arenal-Llucmajor» programada pel dia 20-X-91. Ara anirem punt per punt, perquè així mateix hi ha arròs per treure:

a) Nosaltres pensàvem que el nostre era l'Excel·lentíssim Ajuntament de Llucmajor, no l'«Excelentíssimo Ayuntamiento de Llucmajor» que és el que, segons el fullet, patrocinava aquest acte. Voldríem fer notar als responsables que els noms d'institucions i topònims són intraduibles: només tenen un nom, que en el nostre cas és l'escrit en la nostra llengua.

Això de les traduccionetes estava molt bé en altre temps —altre cop el tio Paco—, però ara ja no s'usa. Ja sabem que n'hi ha que els agrada quedar bé amb tothom, però això no sempre és possible. I un Ajuntament que permet que el seu nom i el de la ciutat que governa siguin escrits de qualsevol manera —més en un acte que ell mateix patrocina—, és un Ajuntament lingüísticament incompetent.

b) També teníem entès que tot acte patrocinat per qualsevol Ajuntament de la nostra C.A. havia de ser anunciat, com a mínim, en català i en castellà. Doncs bé, el famós fulletó ha estat editat únicament en castellà. I ja que hi eren, al manco s'hi podien haver mirat un poc a no cometre faltes d'ortografia ni d'expressió. Perquè és que n'hi ha, i no poques ni petites. Coses com «tambien», «record», «el que vata el record», «Médico presente en la prueba será el Sr. Eduardo Mendoza» i encara més que n'hi ha, farien rialles —o plorera— a un nin de parvulari.

c) Finalment, i aquesta és la més bona, el que mai no haguéssim pensat és que l'egocentrisme barat i les ànsies de sortir a la foto de l'inefable senyor Joaquín Rabasco arribassin mai tan lluny com ho han fet aquesta vegada. Sí, perquè el premi al primer corredor que arribàs a la meta rebia

enguany el nom de, i aferrau-vos «Gran Premio Rabasco»!! Quasi res. Als premis se'ls sol posar el nom de persones amb provats mèrits i respectabilitat. I que nosaltres sapiguem, l'únic que ha demostrat aquest bon senyor al llarg dels seus anys a Llucmajor ha estat tenir una llengua massa esmolada i falaguera, la seva indefinició en tots els àmbits i una aborronadora capacitat de polèmica i provocació, les més vegades amb cap o molt poc fonament. Sí, senyor: ha de ser tot un honor i un privilegi rebre —molt millor si és de les seves pròpies mans— el «Gran Premio Rabasco».

El que nosaltres suggerim a tal líder natural i mecenes de l'esport per antonomàsia per a la pròxima és que es faci muntar un bust ben afortunat al bell mig del Passeig Jaume III amb una inscripció que digui «Uno, Grande y Libre», «Uno», perquè realment no n'hi ha d'altre com ell; «Grande», perquè és evident i «Libre», perquè pocs com ell fan el que els passa pels nassos sense consultar ni escoltar ningú. I al redactor (a) del text del fulletó que demani pels Reis un bon diccionari i un llibre de gramàtica i ortografia. Ah! i a L'Ajuntament-Ayuntamiento, un poc més de vivor, que la bona voluntat es veu en els detalls petits.

Col·lectiu Cultura Aina Cohen

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCIA

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

JAIME LLULL RODRIGUEZ

*INSTAL·LACIONSELECTRIQUES

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

* INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS

Canvis de tensió
Contractació de comptadors

C/ Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 42 85 66

El gas natural com a alternativa a S'Estalella

Pel seu interès reproduïm (traduït íntegrament) un escrit que fou publicat el passat dia 17 d'octubre a les pàgines de l'ESPECIAL URBANISMO, de Diario de Mallorca, i que planteja la possibilitat que l'ús del gas natural sigui una alternativa vàlida a la projectada Central de S'Estalella.

Aquest suplement especial és editat setmanalment per la ASOCIACIÓN EMPRESARIAL DE PROMOTORES-CONSTRUCTORES DE BALEARES i per la ASOCIACIÓN PATRONAL DE ALBAÑILERÍA, EDIFICACIÓN Y OBRAS PÚBLICAS DE BALEARES, i és el coordinador informatiu Bernardo Deyà. Creim que cal remarcar-ho bé, ja que aquestes associacions ni tenen cap especial relació amb Lluçmajor ni amb els grups ecologistes, sinó que constitueixen entitats de caire patronal, empresarial i, per tant, amb una intencionalitat prioritàriament econòmica i de promoció de llurs activitats.

Doncs bé, en aquesta breu col·laboració es manifesta l'estranyesa pel fet que a la nostra Comunitat Autònoma no siguin adoptades les directrius del Pla Energètic Nacional; s'explicita que el gas natural és una energia neta i de futur, tot el contrari de les centrals de carbó que contaminen; i, en resum, no sols es posa en dubte la necessitat de la central de S'Estalella sinó que sembla concloure que els plantejaments que l'any 1990 i 1991 ha divulgat GESA (l'escrit, com veureu, no cita explícitament aquesta empresa, això ho feim nosaltres) no són coherents amb el PEN ni amb el fet de que les Balears constitueixin un arxipèlag.

Aquest és el text íntegre:

«Energia. Per què no es preveu el

gas natural per a les Balears? Seria necessària S'Estalella?

Ens consta que la CAEB i l'arquitecte Paco Castro han realitzat un profund estudi sobre les necessitats de gas a les Balears. Una vegada més ens demanam, per què les Balears han estat altra vegada discriminades? Vegem-ho.

El passat dia 26 de juliol fou aprovat pel Govern, per a la seva posterior discussió en comissió i en ambdues cambres, el nou PEN (Pla Energètic Nacional). El nou PEN es basa en les següents directrius energètiques:

*Moratòria nuclear fins a l'any 2.000

*Major potenciació del gas natural

*Major diversificació de les fonts d'energia.

*Un pla d'estalvi

*Allargar la vida útil de les centrals elèctriques, i

*Un pla d'emmagatzement de residus radiactius.

Crida especialment l'atenció, en relació al gas, el fet que les Balears hagin quedat fora del PEN, tota vegada que la seva condició d'arxipèlag exigeix un tractament diferent al de la península; és a dir, necessiten ésser autònomes en matèria d'energia i apostar per una energia neta i de futur, com és el gas natural.

El gas natural és l'energia idònia per a:

1.- Generar electricitat, com a alternativa a la central tèrmica d'hulla (contaminant), que al mateix temps exigeix la construcció d'un port energètic, amb els conseqüents impactes ambientals, a més d'una franja territorial tan sensible com la litoral.

2.- Gas canalitzat, com a font racional d'energia per servir les àrees urbanes en:

a) Usos domèstics:

-Aigua calenta sanitària

-Calefacció

-Climatització

b) Usos industrials, de producció de fred i/o calor.

Fins aquí el text. Consideram que s'haurà de tenir en compte l'estudi de l'esmentat arquitecte a l'hora de debatre el Pla Energètic de la nostra Comunitat Autònoma i prendre una decisió definitiva.

Per a aquesta Coordinadora, el futur energètic de les Illes Balears no passa per S'Estalella, en no ésser per anar a passejar pel pinar o per anar a nedar o a pescar.

Això sí que aporta energia a tot hom de bon de veres...!

Coordinadora en Defensa de S'Estalella

FABRICA DE JOIERIA GARAU (Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

LOTUS

SEIKO

TORNELLI

REPRESENTACIÓ EXCLUSIVA

—Relotges d'or tipus JOIA
UNIVERSAL

Entrevista a Margalida Salvà, regidora de l'Ajuntament

Na Margalida Salvà Mora té trenta-quatre anys, és professora d'EGB i casada amb el Senador Antoni Garcías, actualment forma part del Claustre del CP Joan

Miró, a Ciutat, regidora per part del PSOE des de les darreres eleccions (Maig/91) és la segona dona a la història del nostre Consistori.

Hem tengut l'oportunitat de fer una xerrada amb ella i aquí la vos presentam.

-Quina ha estat la teva trajectòria política?

-Fa 4 anys que estic afiliada al PSOE, però des de l'any 80 faig feina dins el grup sectorial d'Educació d'aquest partit. He estat la coordinadora i també he format part del grup sectorial de Serveis alhora que som del Comitè Insular de FETE.

-Què són aquests grups sectorials?

-Són grups de gent tècnica dins un mateix sector: sanitat (metges, ATS), educació (ensenyats) i aquesta gent pot ser afiliada o simplement, simpatitzant.

Normalment allò que feim és desenrotllar les resolucions d'un Congrés respecte d'uns temes concrets, dur a aquestes reunions els temes de la Comunitat, es tracten, i, si hi ha algun conflicte es porta a l'Executiva i d'allà es pot traslladar a Madrid, si és necessari. Dins aquests grups hi ha gent que treballa directament dins el sector, regidors del PSOE que tenen una incidència sobre un grup d'aquests, diputats que també porten algunes d'aquestes branques... Dins el grup d'educació, per exemple hi forma part el Delegat Andreu Crespi, a sanitat hi tenim el metge Antoni Gómez, a agricultura, el senador Antoni Garcías, etc...

LA GENT S'HA D'IMPLICAR EN LES QÜESTIONS POLÍTQUES

-Per què et vares presentar a les darreres eleccions?

-No ha estat únicament perquè tengués ganes de presentar-me. Hi ha un parell de coses per explicar: primera, el famós 25%, no és obliga-

tori que em presenti jo però aquest tant per cent s'ha de complir en la llista; segona, són 17 persones que es presenten (a part dels suplents) i d'aquests 17, amb les previsions que es fan de guanyar o no, un sap quants n'entraran, i quí es sabia perfectament que només n'entraria una. A part d'això no és pel fet de ser dona que m'he presentat però passa que moltes vegades allò que feim sempre deim la nostra respecte a la política en vigor (Ajuntament, Govern, Comunitat) i si no t'hi impliqués, sembla que estàs veient els «toros». Alguna vegada t'has de tirar enmig. Com que feia bastants d'anys que treballava dins el Partit, vaig considerar que les meves aportacions podrien ser positives, almenys dins els àmbits que conec més (educació i serveis socials).

A més a més, les coses no es veuen igual de dins o de fora, en l'aspecte educatiu i cultural tenia una idea ben diferent, i amb això vull dir que a la passada legislatura en aquest tema es va fer una tasca molt bona. Particularment, fins a les

hores no havia vist mai el nostre poble despert culturalment i varen ser els únics anys que vaig veure la cultura al carrer.

CAL UNA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

-Què creus que pots fer, concretament tu, des de l'oposició i com ha de ser aquesta oposició?

-En principi, crec que l'oposició és una tasca molt mala de fer, gairebé més que la de governar, però crec que ho tenim mal entès, això de fer oposicions, tant per part dels qui governen com dels qui la fan. L'oposició constructiva és demanada insistentment pel poder però gairebé per «vici» es diu que NO a les propostes de l'oposició i si no es nega obertament, es cerca alguna manera per tal de negar-ho (l'abstenció). Normalment oposició és igual a fer contrari, encara que per a mi no és així. Hi ha temes en els quals s'hi està d'acord encara que siguin persones d'ideologies diferents i si l'oposició és sistemàtica el poble hi surt perdent. Oposar-se a una cosa per sistema, em sembla absurd. Als plenaries sembla que s'hagi d'aguantar el tipus (un tipus PP o un tipus PSOE) i també sembla que la gent «demani guerra». De totes maneres pens que l'oposició feta amb ètica és sempre positiva.

-Què vols dir amb «el públic demana guerra»?

-A les sessions plenàries, normalment hi ve poca gent i allò que em fa ràbia és que el públic disfruti amb els enfrontaments d'alguns regidors, del gust que passa quan algú d'un partit «empeny» fort. La gent que assisteix als plenaries sol ser de diferents classes: gent que ve a informar-se, d'altres que vénen per donar su-

port a algún grup i la gent que ve a l'«espectacle» i a més es queixen si no hi ha truí.

Particularment, l'oposició la faig a les Comissions, m'interès pels temes educatius, de serveis socials, medi ambient i agricultura, que són les comissions a les quals pertany. El que passa és que tenim un portaveu i és ell qui diu públicament allò que hem discutit i acordat.

-Com veus el tema de Cultura, actualment?

-No sé com s'enfocará però de moment, la meua manera de fer cultura no és la que ara veim, en absolut. Pens que la cultura s'ha de fer des de baix, és el poble qui l'ha de demanar, com es fa a Itàlia. Primer de tot, si pogués, implicaria totes les escoles en l'Ajuntament. Tots els alumnes han d'estar convençuts que tenen un Consistori que respon per ells.

A part d'això hi ha un altre tema importantíssim que és el de Participació Ciutadana: per a mi aquesta és bàsica i ja no la tenim. Si l'Ajuntament és el poble, ho han de fer creure. Com a oposició, aquest punt s'ha de demanar a cada sessió plenària i de fet es demana d'una o altra manera. El batle sempre diu que té les portes i jo no ho dubt però la manera de canalitzar les coses i d'arribar al poble no és una cua perquè les coses funcionen en ventall. A partir d'aquesta participació ciutadana es podria fer una bona oposició ja que és el mateix ciutadà que fa les demandes i la gent del poble, tota, és vàlida per fer-les. Me fa por que passin quatre anys així com n'han passat tants més, que es facin coses espectaculars però que la gent continuï exactament igual.

-Quins problemes més greus té el Consistori segons la teua opinió?

-Primer de tot vull fer una referència al sistema de creació de les comissions: se'n crearen deu per a deu persones i això és massa. Una comissió com és, posem per cas, la de Medi Ambient no cal que estigui tota sola, ha d'estar inclosa dins Urbanisme, dins Serveis Socials, en una paraula, dins el poble.

Fins ara les comissions no s'han convocat mensualment (com hauria de ser) i a més a més no es convoquen totes a la vegada. Quan es convoquen es fa la lectura de l'acta anterior i aprovació d'aquesta, d'un tema concret (generalment, no massa important per discutir) i llavors l'apartat final de precís i qüestions.

Jo voldria que aquests temes hi entrassin però que, a més a més, n'hi hagués d'altres perquè tothom hi pogués aportar coses.

Un altre problema que veig és que la gent que té ara el poder, no és popular, encara que no vol dir que d'aquí a quatre anys no ho siguin però crec que el poble necessita un altre tipus d'actuació per part del batle i regidors.

-El fet de ser l'única dona, ha suposat alguna dificultat?

-No m'he sentit mai un objecte de decoració; no m'hi han fet sentir però jo, des del principi no he posat cara de decoració. No he intentat mai fer aquest paper, ni aquí ni enlloc. De vegades, però, tampoc no em sent ni una ni un d'ells, supòs que, en part és perquè som novella en el Consistori i n'hi ha molts que ja fa bastants d'anys que hi són. Això fa que, temes tan sabuts, se'ls prenguin d'una manera bastant casolana quan a mi m'interessaria més incidir de manera més seriosa sobre uns temes concrets.

-De quina manera ha influït Antoni Garcias sobre la teua situació política i actual càrrec de regidora?

-És clar que ha influït; quan vaig començar a relacionar-me amb ell, quan era secretari de les Joventuts Socialistes, més o menys pensàvem per un estil.

La nostra ideologia va ser la que ens va unir i això és gairebé evident. He de dir, però que ell ni em va animar perquè em presentàs ni em va desanimar perquè no ho fes, va estar content que pogués fer una bona tasca a l'Ajuntament, però res més. Jo també sempre li he donat suport perquè ens tenim en compte però tampoc no l'he empès perquè pujàs cap escala.

Catalina Font

Sra. Directora de «Llucmajor de pinte en ample»

Els professionals del Col·legi públic Rafal Vell davant l'intent de les autoritats i caps dirigits de G.E.S.A de fer la central de s'Estalella, i la manipulació de l'opinió pública per fer-nos creure que tal cosa és imprescindible; volem denunciar que només un desenvolupisme especulador llançat contra la nostra terra i contra la personalitat del nostre poble empeny cap a la construcció de l'esmentada central. Que no ens enganyin més amb aturades de llum innecessàries.

Els sistemes d'estalvi energètic i la reconversió de l'economia mallorquina, juntament amb la potenciació dels sistemes alternatius en petites unitats de producció, l'adaptació dels edificis a tal estalvi, etc. basten per a les necessitats dels mallorquins. Les necessitats dels especuladors i les multinacionals que les s'arreglin dins el corral de casa seva.

Els professors del Col·legi Rafal Vell
(Segueixen 18 signatures)

Sra. Directora

Li agrairia si ho creu oportú, publicàs aquesta nota a la revista que vostè dirigeix.

La setmana després de fires, mirant la T.V. Llucmajorera, vaig veure la comitiva de les autoritats locals i provincials desfilant pels estants de la Fira i els presidents dels dos clubs Nàutics del terme de Llucmajor, el de S'Arenal i el de S'Estanyol. No hi vaig veure presidents d'altres Clubs esportius ni els de futbol, ni els de bàsquet, ni els de pesca, ni els de coloms, ni els d'atletisme. Segons tenc entès ni un ni l'altre són regidors locals ni polítics provincials.

Per això em deman que hi devien fer darrera, darrera les autoritats.

Curiosa

ETERNA, S.A.

Compañía de Seguros

Obre noves oficines per estar prop de vostè i oferir-li els nostres serveis amb la major professionalitat.

Aprofiti la nostra proximitat i s'informi sobre els nostres productes. Són del seu interès

*Seguro
Multirriesgo
Familiar*

Funerària Nostra
Senyora de Lluc
Santa Maria

ACOSTAU-VOS

Informació: SEBASTIÀ SALVÀ BALLESTER
C/ Mateu Monserrat, n° 19. Tel. 66 13 38
(Llucmajor)

FUNERÀRIA Nostra Senyora de Lluc A. SASTRE

C/ Revella 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

A partir del 12 de maig el Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

605

PEUGEOT

LA GRAN CREACIÓ

Tallers MARINA

Joan Ramon
PEUGEOT - TALBOT
Agent Oficial

C/. Marina, 104 - Tel. 66 05 21
Exposició i Venda: Ronda Migjorn, 80
LLUCMAJOR

XERRADES DE CAFÈ

Repàs General

Com acabarà això de So n'Antelm?
 -Acabarà bé, com les pel·lícules d'un temps
 -Amb dos camps de golf?
 -Segurament, i, ben pensat, què té més, un o dos?
 -És vera, com que jo no hi jugaré...
 -Ni jo tampoc, i si això ha de servir per dur turisme de duros, endavant les atxes!!!

-Has anat a veure l'exposició d'objectes antics per fer vi, al celler de Ca'n Jaqueta?

-Sí, i m'ha agradat molt
 -I a mi també. L'homenatjat, en Benet «Tamborer», no hi cabia de satisfacció...

-Això de ser el darrer vinater sembla que li ha donat el «rango» que es mereixia...

-En aquell temps del cellers de vi i de bótes congrenyades, era millor el vi que l'embotellat d'ara?

-Això és mal de saber, perquè crec que tot el temps el batiaven

-Però en Benet, no crec que ho fes...

-Jo tampoc!!

-Què no vendràs a l'excursió de matances de La Terceira Edat?

-I, què donaran de menú?

-Ves què! frit de porc i arròs brut.

-M'agrada, però la tensió ens pujarà una animalada...

-És igual, l'endemà prendrem pastilles.

-Si hi som a temps...

-Diuen que han de posar un nou supermercat.

-Un altre? aviat hi haurà més supermercats que compradors

-Això és bo, com més competència hi hagi, millor estarem els consumidors, i més que diuen que aquest nou vendrà els articles més barats que a «Continente».

-Veurem si serà tant com diuen...

-Saps si l'Ajuntament ja té els sis-cents milions de pesetes que havia de manllevar?

-No, no ho sé, per què ho demanes?

-Perquè fa més d'un any que tenc una factura i no hi ha manera de poder cobrar-la.

-Sí que els deixaren arreglats els socialistes als «pepes».

-És normal, perquè les herències polítiques en diners no són mai abundants.

-Però aquesta vegada ha estat gros.

-En no haver de pagar dels seus...

-Les Fires d'enguany varen ser més lluïdes i concorregudes que mai,

-Això ho deim cada any, perquè de cada vegada ve més gent.

-Però la «Mostra llucmajorera» va ser molt millor que les altres vegades.

-Sí, és cert, però en té la culpa el batle Oliver, que com a President d'IFEBAL, va poder modificar la «Mostra» de manera més bona.

-I barata...

-Això no ho sé...

Un que escoltava

HAMBURGUESES

«PERROS»

«PINCHOS»

«PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...

Obert tots els dies

Servei de begudes i menjars
 de qualitat a preus raonables

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL
 Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

automòbils

piva motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

La Impremta Moderna, 50 anys d'història

El novembre del 1941 la Impremta Moderna era traslladada de Campos a Lluçmajor, al carrer de Sa Fira n. 10 i allà ha romàs 50 anys, ferma i incansable. Ha sobreviscut mentre anaven desapareixent una darrera l'altra quasi totes les indústries que s'havien iniciat els anys quaranta i per a les quals havia treballat la Impremta.

Era l'any 1934 quan el llucmajorer Jaume Mut (a) Pastera va decidir d'instal·lar una impremta a Campos i el novembre del 1941 la va traslladar a Lluçmajor. Era la Impremta Moderna, nom que es va conservar quan va ser adquirida per Miquel Barceló Tomàs l'any 1944.

Miquel Barceló Tomàs va treballar les Arts Gràfiques tota la vida, fins que es va jubilar fa sis anys, i per aquest motiu la impremta va passar en mans del seu fill Miquel Barceló Garcias.

Per tal de poder conèixer una mica la història d'aquests 50 anys de la Impremta Moderna hem demanat a Miquel Barceló Tomàs que ens l'explicàs.

-Com ve ser que vos introduïreu en el món de les Arts Gràfiques?

-Quan tenia 13 anys vaig començar a fer feina a la impremta de Ca's Capser, a ca'n Jaume Salvà d'es Born. Era l'any 33 i si hi vaig anar ve ser per casualitats de la vida... Ma mare era amiga de la madona de Ca's Capser i aquesta un dia li va dir: «I en Miquel podria venir... i jo quan vaig acabar l'escola hi vaig anar per fer feina tot l'estiu i a l'hi vern anava a escola els dematins i l'horabaixa tornava una estona a la Impremta. Erem set o vuit que hi fèiem feina.

També vaig aprendre l'ofici quan feia el servei militar perquè vaig estar 5 anys a la impremta de Capitanía.

-Què fèieu a la impremta de Capitanía?

-Editàvem l'ordre que sortia cada dia, la capçalera dels impresos, cartes i sobres, fulls de mèrits per as-

Els Tallers de la Impremta Moderna després de l'ampliació del 1954 (foto Salas)

Els tallers de la Impremta Moderna en l'actualitat

cendir a generals, targes per a tots els capitans generals i d'altres alts càrrecs. Tot relacionat amb l'exèrcit.

També vaig editar programes per al músic Joan Maria Thomàs perquè la Capella Clàssica venia a assajar a Capitanía.

A més de tot això de vegades anava qualche hora lliure a la impremta Pizà de Palma.

-La Impremta Moderna sempre ha estat al mateix lloc?

-A Lluçmajor sí, però primer havia estat a Campos. L'any 34 en Jaume Mut, un que també havia fet feina a Ca's Capser va voler instal·lar una impremta a Campos perquè allà no n'hi havia cap i un farmacèutic li va assegurar que li donaria molta feina. Però l'any 41 va voler traslladar la

Impremta Moderna a Lluçmajor, aquí mateix, al carrer de Sa Fira, n. 10, on hi havia hagut fins feia poc la Fonda de Ca'n Barret.

Poc temps després, l'any 1944 en Jaume se'n va voler anar a Ciutat i jo vaig adquirir la impremta i no li vaig canviar el nom. Quan la vaig comprar encara em quedava per fer mig any de servei militar, llavors en fèiem molt de temps —jo en vaig fer 7 anys— i anava i venia de Ciutat amb bicicleta.

TENIEM CINQUANTA SABATERS CLIENTS

-Quina era la vostra feina? Què imprimíeu al principi?

-A la primeria que vaig agafar la impremta ferem molta feina per als sabaters. A Lluçmajor teníem una cinquantena de sabaters clients i els fèiem etiquetes, cartes i sobres, factures...

Fèiem bosses per a sabates, com unes fundes de paper de seda. Hi havia tendes de Palma que per qüestions d'higiene exigien una funda per posar als peus quan es provaven les sabates.

També fèiem bosses per posar sal, de paper gruixut. En fèiem per a en Toni Saliner, per al Molí d'en Boet... i també per a Palma i Sa Pobla.

Fèrem també les darreres bosses per als capells de Can Natzaré perquè de cop i resposta s'acabaren els capells i les gorres.

Cada setmana imprimíem els programes per als cinemes de Ca'n Mataró, Ca's Coix i el teatre Principal. I els programes de les verbenes que organitzava en Toni Llompart (a) Matalasser al velòdrom.

També fèiem una mica de feina per a l'Ajuntament i un full parroquial, «sa fulleta», cada setmana.

-Teníeu dificultats per treballar

Miquel Barceló Garcias i el seu pare Miquel Barceló Tomàs

els anys de la postguerra?

-Sí, teníem problemes per adquirir paper, només hi havia una casa o dues en tota Palma que en servia.

També teníem moltes dificultats amb la llum, perquè cada dos per tres s'aturava. Fins i tot, quan hi havia alguna feina urgent usàvem la màquina que podia anar amb pedals i amb la llum d'un quinqué l'acabàvem.

Hi havia deficiències en tot.

VAIG ADQUIRIR UNA MÀQUINA DEL PARE CALDENTY

-Quantes persones treballaven a la Impremta?

-Al principi érem dos, mestre Joan Xamena i jo, llavors solíem esser tres o quatre (passaren per la impremta n'Ignasi, en Martí, en Jaume...) També va fer feina amb nosaltres, dos o tres anys, na Margalida de Miró, una al.lota que havia treballat al Patronat amb el Pare Caldentey.

Hi havia set o vuit dones que feien feina a la impremta del Pare Caldentey. Ell havia creat «El instituto de la mujer que trabaja» i quan va desaparèixer aquesta impremta jo li vaig comprar una màquina, una Minerva,

i na Margalida va venir per manejar-la.

-Durant tot aquest temps hi ha hagut períodes d'activitat més intensos que els altres?

-No, sempre hem tengut més o manco la mateixa feina. Ara usam més paper i els clients varien, però el ritme de feina més o manco sempre ha estat el mateix.

Hem treballat per a moltes indústries ja desaparegudes. Nosaltres som dels pocs supervivents.

Pentura es podria dir que fèiem molta feina per a la fàbrica d'embotits de Ca'n Castell (etiquetes, cartes, sobres...). La sobressada de Ca'n Castell va arribar a tenir etiquetes d'unes trenta marques diferents. També férem molta feina per a la farinera de Ca'n Seu «La Lealtad».

-Com ha evolucionat la impremta?

-Fins ara hem treballat tipogràficament. A la primeria les màquines eren més manuals i ara més automàtiques i més ràpides —encara que sabem que n'hi ha que van a molta més velocitat i que encara no hem adquirit—. Nosaltres tenim màquines de tipografia i als darrers anys hem introduït l'ordinador per fer les composicions i el disseny.

La Palmera

es fasser

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

El nom de la impremta l'hem mantengut sempre, l'únic que canviarem va esser l'anagrama, el pintor Mandilego ens va dissenyar un anagrama nou, quan férem una ampliació i reforma al local el 1954.

-I la perfumeria quan es va fer?

-Quan vaig comprar la impremta ja hi havia un perfumeria i al cap de dos anys també hi va haver una papereria, ambdues s'han reformat en dues ocasions. Des del primer dia va venir la meua germana per ajudar-me a despatxar i encara hi és. Després em vaig casar i la meua dona també va venir per dedicar-se com tots a aquest negoci familiar.

-Què imprimiu actualment?

-Sobretot imprimim programes, propaganda, cartells, etiquetes per a vins i embotits, fulletons...

MESTRE JOAN XAMENA COMPONIA UNA PARTITURA DE MÚSICA MENTRES TREBALLAVA

-Recordau alguna anècdota?

-Sempre me'n record de mestre Joan Xamena i de la seva facilitat per fer una partitura de música paral·lelament a la seva feina d'impremta. Anteriorment ja em cridava l'atenció quan editàvem «La Setmana» a Ca'n Salvà, perquè ell escrivia els articles de fons impresos directament, mai no escrivia els originals.

Però la millor anècdota és sense cap dubte la presència constant de Maria Antònia Salvà. Ella tenia un gran interès per les coses gràfiques i ens encarregava targes per Nadal o per qualsevol motiu i després m'enviava una nota d'agraïment. Era una dona molt detallista, tenc moltes notes escrites per ells i una diu: «Al Rei dels impressors» amb data de 1955.

I aquesta és una pinzellada de la història dels primers 50 anys de la Impremta Moderna, una història que evidentment haurà de continuar —per poder-la contar d'aquí 50 anys— en Miquel Barceló Garcias, amb la mateixa fermesa i entusiasme dels seus progenitors.

Coloma Julià

Important participació a les Fires 1991

Com es pogué comprovar hi va haver una gran col.laboració per part dels comerciants per aconseguir una important exposició de maquinària agrícola, on tots els pagesos i els no tant pagesos pogueren veure tot tipus de maquinària, des dels potents tractos a les arades, passant pels cultivadors, sembradores, embaladores, segadores, etc...

Però tal vegada als pagesos el que més curiositat els fa és el concurs de bestiar que té lloc cada any, enguany la XVIII edició. Concurs organitzat i patrocinat per l'Ajuntament de Lluçmajor i amb la col.laboració del Govern Balear, Consell Insular, «Sa Nostra», «La Caixa», Cambra Agràrica Local, etc... La participació va estar a l'altura d'anys passats, hi hagué 60 corrals que acumularen un total de 250 exemplars i hi participaren 20 ramaders.

L'exposició va ser molt bona per la gran varietat de races que s'hi trobaren i el gran nombre d'exemplars, com abans ja hem dit; de totes maneres cal remarcar la important participació que hi hagué en l'exposició de cabres, reafirmant així la gran acceptació que tornen tenir aquests animals.

Els premis dins el concurs de bestiar oví es repartiren de la manera següent:

Mallorquina Blanca: Bestiar adult. Primer premi a la ramaderia de Sebastià Sampol, segon a la d'Antoni Sureda i tercer a la de Jaume Llompart.

Bestiar jove. Primer i tercer premi a la de Jaume Llompart i el segon fou per la de Sebastià Sampol.

Semantals. Primer premi per la de Miquel Tomàs, segon per la d'Antoni Sureda i tercer per la de Sebastià Sampol.

Mallorquina Pigmentada: Bestiar adult. Primer premi a la de Monserrat Sitjar, segon a la de Rafel Adrover i tercer a la de Jaume Ferretjans.

Bestiar jove. Primer premi a la de Monserrat Sitjar i el segon fou per la de Rafel Adrover.

Sementals. Primer premi a la de Climent Noguera i el segon per la de Monserrat Sitjar.

Manchega: Bestiar adult. Primer premi per la de Miquel Vives, segon premi a la de Margalida Puig i el tercer a la de Bernat Barceló.

Bestiar jove. Primer premi a la de Miquel Vives.

Sementals. Primer i segon premi foren per la de Miquel Vives.

Ille de France: Primer premi per la de Gil Panades.

Sementals. El premi fou per la d'Andreu Bujosa.

Churra: Bestiar adult. Primer premi per la de Ca'n Montes i el segon per la de Bernat Tomàs.

Bestiar jove. Primer premi a la de Bernat Tomàs.

Sementals. El primer premi fou per la de Bernat Tomàs i el segon per la de Ca'n Montes.

Merina: El primer premi fou per la de Fernando Escobar.

Landschaf: El primer premi fou per la de Rafel Adrover.

Soriana: El primer premi tornà a ser per la de Rafel Adrover.

Berrinchon: El primer premi fou per la de Margalida Puig.

Sulffok: El primer premi fou per la de Llorenç Payeras.

Els trofeus a les millors ramaderies foren per les d'Antoni Sureda, la de Ca'n Montes, la de Climent Noguera (Cala Pi i Lluçament) i la de

Rafel Adrover (Son Grauet).

També remarcar que l'any vinent seran obsequiats amb l'estatueta del Rei Jaume III la ramaderia de Sebastià Sampol per guanyar cinc anys al terns dins la raça Mallorquina Blanca i bestiar adult, i la de Llorenç Payeras per haver guanyat tres anys seguits dins la raça Sulffok.

L'Anyada

L'ANYADA

En aquest segon mes de l'any agrícola les pluges no han acompanyat així com pareixia que havia de ser. De totes maneres amb el que va ploure el mes de Setembre i la mica de l'Octubre ha fet que hi hagi una bona saó pels qui els agrada sembrar un poc prest.

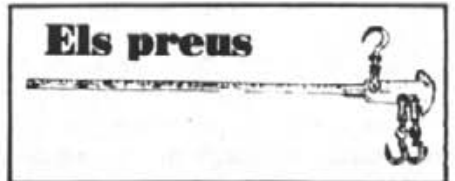
El mes de Setembre va ploure un total de 75'1 litres per metre quadrat, destacant dia 13 amb 51 litres. Per l'Octubre, com abans hem dit, la cosa va canviar un poquet, i només ha plogut 14 litres. El gran canvi fou amb les temperatures, feia molts d'anys que no hi havia un canvi tant gros de cop dins el mes d'Octubre,

en tant sols dos dies se va passar d'una temperatura màxima de 18 grams a una de 15, i d'una mínima de 14 a una de 8.

Quant a l'anyada de l'ametla, ara que els que les han tomades ja han acabat, podem dir que no ha estat bona, només n'hi ha hagut a redols; en canvi pel que fa a la garrova generalment n'hi ha haguda.

En el que de moment s'està un poc dubtós és en l'anyada dels esclata-sangs, tothom hi diu la seva, n'hi ha que diuen que n'han trobats, altres que no, allò cert és que quan fou el moment poc més o manco va ploure però pareix que no acaben de sortir.

Els preus

ELS PREUS

Aquest mes no hi ha res de l'altre món que destaquí, els preus poc més o manco se mantenen per l'estil.

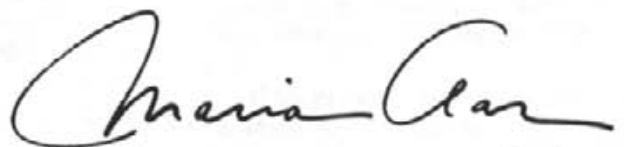
Dins la ramaderia només remarcar la lleu pujada dels xots, del demés tot segueix per l'estil. Els preus al viu són:

xots.....	250 a 320
porcelletes.....	250 a 350
bous.....	400 a 450
truges.....	90 a 100

Pel que fa al mercat agrícola es pot dir que hi ha hagut lleus pujades, tant de l'ametla com de la garrova. El bessó està entre les 330 i les 360 ptes., i la garrova entre les 28 i les 33 ptes.

 PEGASO

SERVEI AUTORITZAT
TALLERS LLUCMAJOR
ANTONI ROSSELLO RAMIS, S.L.
Carrer Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28 Lluçmajor

Boutique

c/ Impremta, n.º 1 - (Pas d'en Quint)
Tel: (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

La vegetació del terme de Llucmajor

Angels Alvarez Garf
Joana M. Tomàs Cardell
Francisca Vidal Rebassa

ESTEPA BLANCA O D'ESCURAR (Cistus Albidus)

Arbust de 30-90 cm., ramificat i poc olorós. El seu nom es degut a les fulles blanquinoses i també perquè un temps la gent del camp l'empra per a escurar.

Es distingeix de les altres estepes pel color rosat de les seves flors, de 4 a 6 cm. de diàmetre, solitàries a l'extrem de les branques, de 5 pètals molt mastegats amb l'ungla groga. Floreix entre els mesos de març i maig. És l'estepa més abundant de «Sa Marina».

ESTEPA LLIMONENCA O MORISCA (Cistus monspeliensis)

Mata d'un metre o més d'altura, molt olorosa i viscosa, sobretot a les fulles i brots tendres.

Les tiges són bastant dretes, ramificades, peludes i vermellenques. Les seves fulles són estretes, una mica viscoses al tacte i amb una forta olor de resina que perfuma tota «Sa Marina», sobretot en els mesos de forta calor. Les flors són blanques i bastant més petites que les de les altres estepes. Es menys abundant que l'estepa blanca.

CIPRELL O XIPRELL (Erica multiflora)

Mateta de fulla perenne, amb tiges de 20-80 cm. d'alçada, dretes i ramificades. Les fulles tenen un color verd fosc i semblen agulles, quasi com les del pi però, en aquest cas, la forma d'agulla es deu a l'enrodillament dels marges cap a baix fins que gairebé es toquen. D'aquesta manera redueix la transpiració i frena la pèrdua d'aigua.

Les flors són color de rosa, rarament blanquinoses, en forma de petites campanetes, bastant oloroses i agrupades en raïms terminals, curts i densos. Floreix de setembre a gener, però quasi tot l'any en podem trobar de florides.

ESCANYA-CABRES O OLIVELLA (Cneorum tricoccon)

Planta perenne que forma una mateta d'uns 30-80 cm. d'alçada i que té unes fulles molt semblants a les de l'olivera, allargades i girades cap amunt.

Les seves branques són llenyoses i ramificades. Les flors són hermafrodites i de color groc; les càpsules compostes de 3-4 coques, primer són verdes, després vermelles i finalment, quan es sequen, groques o negrenques. Floreix durant els mesos de febrer i març i es emprat com a purgant molt actiu. També serveix

per rebaixar la sang, però s'ha d'emprar en petites quantitats i amb molta precaució.

GARLANDA O LAVANDA (Lavandula dentata)

Arbust o mata llenyosa, ramificada, d'un a dos metres d'alçada i amb les branques dretes. Les seves fulles són dentades i les flors són petites i blavoses, mig amagades entre unes bràctees de color violeta que formen espigues i que es confonen amb la flor.

Floreix entre els mesos de març i maig.

L'olor que desprèn és molt agradable i s'utilitza per aromatitzar les aigües de colònia i de bany. Les flors en infusió són tòniques i antiespasmòdiques.

Es localitza a llocs bastant àrids, al peu de les penyes que miren al Sud i al Sudest del Puig de Randa.

ROMANI (Rosmarinus officinalis)

Arbust perenne, d'uns 50 cm. a 1 m. d'alçada. Les seves tiges estan molt ramificades i les fulles enrodillades, com les del ciprell. Les flors són blaves o roses i més excepcionalment blanques, agrupades en raïms espessos i terminals. La floració es produeix en primavera, però quasi

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:

De dimarts a divendres

de 9 a 12 i de 15 a 19

i els dissabtes de 9 a 19

C/ Orient, 8

Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

LLUCMAJOR

COLORINS

MODA
INFANTIL

C/. D'es Vall, 107

66 27 26

LLUCMAJOR - MALLORCA

tot l'any en trobam de florides. Creix per tota «Sa Marina», però especialment en els terrenys que es troben més aprop de la mar.

El fet d'ésser una planta molt olorosa i medicinal fa que els seus usos siguin diversos. Així sabem que la infusió de 30 grams de brotets florits bullits amb un litre d'aigua, actua com a estimulant i digestiu. També es emprat contra la debilitat, les febres intermitents, la gota, el reumatisme, infeccions de les vies respiratòries i per rebaixar la sang.

Se'n pot fer també el «vi de romans»: es pica un brotet i es mescla amb vi, i després s'exposa al sol durant

24 hores.

Macerat en alcohol és bó per fregues contra el reuma, i amb rom diuen que evita la caiguda dels cabells.

Aquesta planta es pot cultivar als jardins, i és utilitzada en perfumeria. A més, des de sempre, ha estat anomenada en rondalles i cantada pels poetes.

LA GATOVA (Genista Lucida)

Arbret d'un o dos metres d'altària molt espinós, amb petites fulles poc abundants i amb flors grogues en

raïms de 4 a 7 flors. Floreix pel mes d'abril.

Es troben al peu de la muntanya de Randa, a l'Est, i només creixen a terrenys d'altitud inferior a 300 metres.

ARITJA (Smilax aspera)

Es tracta d'una liana que s'enfila per les parets, arbres, roques, etc. Arbust verd de tiges primes i enfiladisses que poden créixer fins a 10 o 15 metres.

Les fulles són petites i estretes quan creixen a llocs exposats al sol, amb agullons als marges i als nervis de la faç interior.

Les flors són blanques o groguenques, oloroses, disposades en raïms terminals. A la muntanya, on hi fa vent, adopta la forma d'un coixinet molt espès, perdent les seves fulles quasi totalment.

L'arrel s'empra com a depuratiu, sudorífic i diurètic. També és útil contra la sífilis. La infusió és de 40 grs. per litre d'aigua.

L'ESPARREGUERA VERA (Asparagus Stipularis)

Planta perenne semblant a un arbust d'un verd obscur. Les tiges són llenyoses i les més tendres, els espàrrecs, són comestibles. Forma mates espinoses perquè les seves fulles han estat reduïdes a espines proveïdes a la base d'un esperd espinós d'uns 4 mm. Les flors són solitàries i violàcies.

La floració és pels mesos de març i abril i pels de juliol i octubre. Es la que té les pues més gruixudes, més llargues i més picants de tota la seva família. Es molt abundant a «sa Marina».

LA MATA (Pistacia lentiscus)

Aquest arbust el trobam tant a l'alzinar com a la garriga. És una de les plantes més adaptables de les illes i a «sa Marina» és un dels més comuns i coneguts, encara que no es pot dir que sigui una espècie domi-

**ELEMENTS
DECORATIUS
FACTORS DECISIUS**

Nosaltres sabem bé que la decoració, la personalització de la seva llar, és el resultat d'una tasca conjunta: espai, mitjans, formes i productes diversos. Elements decoratius que donen forma i vida exclusiva al seu entorn familiar.

S'ho imagina sense rajoles?
És clar, són factors decisius!
Completi la seva decoració a PREFAMA

PREFAMA

* PALMA DE MALLORCA Español Abel Sanjaume 84 - Tel. 75.54.61 - 75.54.52	* MURCIA Miguel Angel Sanjaume - Gran Via And. - Tel. 28.40.04 Angel Sanjaume - C. A. Navarra, 11 - Tel. 28.94.14 C/1.º de C. Sevilla, 10 - Tel. 27.91.41	* LISIENSIA Olivero, Fábregas - Español Bela Pons Reg. 26 - Tel. 88.31.88 - 88.31.84	* BARCELONA Miguel - Espanol Carrer Móra 28 - Tel. 32.27.28 Carrer Móra 28 - Tel. 32.27.28	* ILLES BALEARS Miguel - Espanol Ola Garriga - C/1.º de C. 11 - 37 Ola Garriga - C/1.º de C. 11 - 37 Tel. 65.61.61 - 65.61.61	* FORNERS Fábregas - Miguel Ola Garriga - C/1.º de C. 11 - 37 Ola Garriga - C/1.º de C. 11 - 37 Tel. 65.61.61 - 65.61.61
--	--	---	--	--	---

nant.

Arbust que pot arribar a tenir 1-3 m. d'altària. Les seves fulles són persistents, lluentes per la part superior i mates per la part inferior.

Les flors són petites, formant raïms compactes. La floració es produeix en el mes de març i el fruit és petit i glorbulós, vermell al principi i negre quan madura. És l'anomenada llenrisca, tant bona per als tords.

A l'estiu desprèn una olor resinosa molt agradable. Les fulles tendres i el fruit contenen taní, són astringents, tònic i estomacals. A més, de la llenrisca, antigament els pagesos n'extreien un oli que usaven per a llum, concretament pels llums de cruia.

L'ALBO
(Asphodelus microcarpus)

Planta vivaç amb nombroses arrels fibroses. Les fulles són llargues i planes. La flor és solitària, blanquinosa o rosada, i la floració és de febrer a juny. Com totes les altres, no és una planta exclusiva de la garriga, però sí que li és molt peculiar, fins al punt que la trobam gairebé per tota «sa Marina».

Es diu que, antigament els tubercles dels albons servien d'aliment als homes i que s'empraven per a curar la ronya. A més, tubercles, rics en midó per fer la pega, eren usats pels sabaters i enquadradors. Aquesta planta té tres noms populars: porrasa quan la planta se'ns presenta sense espiga florar, albó quan té la

tija en flor i caramuixa quan la tija està seca.

La vegetació de la zona costera

La vegetació costera de la zona de «sa Marina» coincideix amb la que fins ara hem descrita. Per això, ben aprop de la mar hi trobam es de la mata, a l'esparreguera; des de l'albó fis al ciprell; des de les estepes fins a l'arritja.

S'ha de dir que, altre temps, quan

la platja de s'Arenal encara era verge, segurament s'hi podien trobar espècies com el lliri blanc de marines o assutzena d'arenal (Panicum maritimum), el card marí (Eryngium maritimum)...

És per això que, dins aquest apartat, només n'anomenarem una, per considerar-la la més significativa i abundant, el fonoll marí, perquè els penyasegats fins als 10 m. de l'aigua, solen estar pelats, és a dir, sense cap tipus de vegetació.

LLEVALO.

Te pongas lo que te pongas, lo que se lleva es tener un coche con un estilo así de actual:
 Con sus 92 caballos de potencia, su volante deportivo, sus asientos anatómicos y su completo cuadro de mandos.
 Un coche con una tapicería exclusiva, que sólo tú vas a tener. Con llantas de diseño especial, con faros antiniebla y con alerón trasero aerodinámico.
 Lévalo. Te sentirá muy bien.

RENOULT
Clio S 92cv.
 FUERZA VIVA

*Precio Femenista y Basecar. IVA y transporte incluidos.

RENOULT

Ven a verlo a:
BARTOMEU JAUME NADAL S.A.

R. de la Migron, s/n. Tels. nn 01 41 i nn 00 41
 Sot. Cristall, n. 14. 2a planta, s'Arenal.

La cultura del menjar i del beure: el refranyer popular (II)

Jaume Oliver

En el refranyer popular ha crescut un bon caramull de refranys i modismes referits al vi, ja sigui per lloar les seves excel·lències, per deixar constància dels menyspreu que mereix l'aigua o per donar consell per fruit millor de les begudes espirito-ses.

Tot això ben arrelat en la cultura popular que ha crescut, ben rica i variada, al voltant del cultiu de la vinya i de les tasques pròpies de l'elaboració del vi o d'altres begudes que se'n deriven o que l'empren com a ingredient.

Quan aquestes línies puguin ésser llegides, si no ha hagut cap novetat, s'haurà celebrat a Lluçmajor una doble exposició referida al vi: «El vi en el món de la pintura» i «El vi: eines i feines», i s'haurà retut un senzill però ben merescut homenatge a Benet Clar i Font, (a) Tamborer, darrer vinater de Lluçmajor, en el marc incomparable del Cellar de Can Jaqueta (actual Col·legi de Sant Bonaventura), l'horabaixa de dia 31 d'octubre.

A Lluçmajor, el cultiu de la vinya i l'elaboració de vi és tan antic com els inicis de la Vila. La intensa plaga de fil·loxera que es declarà en el nostre terme l'any 1981 (concretament dia 20 de maig a la possessió de Miner), feu perdre moltes de quarterades que tradicionalment havien estat de vinya, substituïda després per ametlers.

Des de l'Edat Mitjana eren nombrosos a la Vila les vinyes, els cellers i vinaters. Encara ara trobam a la toponímia testimonis d'aquell antic esplendor (Camps de sa Vinya, a Cortadeta; Tanca de Sa Vinya, a Ca l'Oro, Can Cantó i Cortadeta; Sa Vinya, a Es Masdeu, Son Ballester, Son Boscana, Son Cardell, Son Seguí; Vinya Fonda; Vinya de na Forana, a S'Allapassa; Vinya Jove i Vinya Vella, a Es Masdeu; Sa Vinyeta, a Son Garcies d'en Ferretjans i a Son Servereta; Vinyet d'en Canals, etc...)

Durant el segle XIX se n'obriren

un bon esplet (per exemple, el de Can Jaqueta, al Carrer del Convent, número 25, l'any 1867 i el de Can Benet Tamborer, al Carrer dels Angels, número 9, l'any 1889), de tal forma que al voltant de l'any 1900 n'hi havia una trentena. Entre d'altres, els següents:

Can Tamborer al carrer dels Angels, Can Vilaret, La Peña, Can Pomaret i Can Sbert al carrer de la Unió, Cas Coler i Can Jaqueta al carrer del Convent, Can Barberà al carrer de Jaume I, Can Rubert al carrer

FOTO CLAR

Perfumeria

*Reportatges, Fotos d'Estudi,
Carnet... i una extensa gamma
de productes de perfumeria*

OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL ATÈS PER COMARES

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR.
Tel. 66 24 90 (Dimarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

de Campos, Can Bernat Carro al carrer de Gràcia, Can Cota al carrer de sa Font, Can Contestí al carrer de Jaume II, Can Güells i Biniferri al carrer de Sant Miquel, Can Lluquet al

carrer de Sant Pere, Can Tomàs Carro al carrer de sa Fira, Posada de Son Reus a Es Born.

Cal afegir-hi els establiments que elaboraven altres begudes espirito-

ses, que constituïren un important aspecte del nostre procés contemporani d'industrialització: així els noms de Can Ripoll, (a) Frontet, fundat l'any 1874, Can Sastre (a) Llopis, Can Oliver (a) Cirillo, i, més modernament, altres entitats comercialitzadores, són associats a l'elaboració d'exquisits palos, rons, misteles, herbes, canyes, aguardents, caçalles, etc...

Les feines pròpies de la vinya, de la vermada, de l'elaboració del vi, les característiques i incidències del seu consum i de les altres begudes espiritoses han omplert de dites, refranys, cançons i balls (recordem el Ball de les Vermadores) la parla i la vida quotidianes.

Podem esmentar:

- *Amb pa i vi se passa el camí.
- *A bon bocí, bon glop de vi
- *El vi vol coixí
- *El bon vi fa bon llatí (destrava la llengua)
- *La taula que no té pa fa plorar, la que no té vi fa patir.
- *Beure més amb un alambí.
- *Beure com un clot d'arena
- *Aigo com a xots, vi a poc a poc.
- *Amic i vi com més vell més fi.

- *S'aigo fa granots.
- *El de dedins crida al de defora.
- *El vi entra dolcet i surt amarguet.
- *Vespres de vi, matines d'aigua.
- *Qui sopa de vi berena d'aigua.
- *Dona jove i vi vell.
- *La carn fa carn i el vi fa sang.
- *El vi fa sang, l'aigua fa fang.
- *Els caragols i els peixos neixen amb aigua i moren amb vi.
- *El vi és el brou dels pobres.
- *El vi és la llet dels vells.
- *El vi de casa no emborratxa.
- *Quan aniràs de camí no hi vagis sens pa ni vi.
- *Per Sant Martí escura la bota del bon vi.
- *Qui fa vi no pot dormir.
- *El bon vi no necessita ram.
- *Un poc de vi pa pair el verí.
- *Qui té bon vi se'l beu i no el dona al seu veí.
- *Poquet i sovintet fa el vi profitoset.
- *Vi massa dolç fa el cor agre.
- *El vi fa dormir.
- *Home valent i bota de vi, aviat s'acaben.
- *Llenya d'alzina, vi de sarment, oli d'oliva i pa de forment.

Gloses i Cançons

Una altra dècima desbaratada

Ara no s'empra tant l'expressió «mal te pegàs un llamp», «mal li pegàs un llamp» o «mal me pegàs un llamp». Moltes de vegades vaig sentir, quan jo era al.lot aquestes expressions. Era quasi habitual, quan un feia una feina i li sortia malament o s'equivocava deia «mal me pegàs un llamp».

Això ve a compte avui perquè he recordat una dècima que comença amb aquesta frase i que se suposa posada en boda d'un novici o frare jove, diu així:

Mal m'hagués tocat un llam
quan vaig prendre tal ofici
sense deuma ni primici
patint raccions de fam.
Bon refotra quin estam
per posar dins un arxiu!
Pare Joan escriviu
que el Sant Pare viu a Roma;
per tinter hi teniu sa poma
i per ploma sa perdiu.

Guillem Oliver

**SANEAMIENTO
CALEFACCION**

GABRIEL OLIVER

**INSTALLACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIO
ENERGIA SOLAR**

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Mellià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 660669
LLUCMAJOR (Mallorca)

major
net

Antònia Tsern

PERRUQUERIA UNISEX

C/. Major, 7 - Telèfon 66 13 59
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Sabates
Ca'n Gramet*

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

C/. Bisbe Talxaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

PETITONS

**ARTICLES
INFANTILS**

**LLISTES
NAIXEMENT**

De 0 a 10 anys

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16.30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

Destacant el seu interès per assídua presència als mitjans de comunicació

Voltor ret homenatge a Mª Aurèlia Capmany i demana a TVE i TV3 la reposició i confecció de programes monogràfics sobre l'escriptora i política

Mª Aurèlia Capmany, d'acord amb la seva condició de «dona finestrera, i no escriptor de laboratori», com ha dit Espinàs, va dedicar una gran atenció a tots els mitjans de comunicació, i amb l'auxili de la seva intel·ligència, capacitat, curiositat i interès per tot, la facilitat d'utilització d'un català molt ric i expressiu, on hi havia moltes formes pròpies de la Mallorca que tant estimava i sovintejava, sortia prou a programes de ràdio i TV, on ràpidament captava l'interès de l'audiència.

L'Associació Voltor, com a Entitat per a la normalització lingüística als mitjans de comunicació, vol retre homenatge a la gran escriptora i lluitadora desapareguda, i ho faria amb les paraules del Batle de Barcelona, tan difoses per TV, exaltant la «criatura urbana, enamorada de la mar, nedadora del Mal Pas, amiga d'altres ciutats» que fou Capmany i citant el vers «Del mar ets reina encara, ton ceptre és lo trident».

Voltor demana també a TVE-Sant Cugat la reposició d'una interessantíssima entrevista feta a M.A.C. el Juliol de 1988, en forma de «sessió

de psicoanàlisi», a la sèrie «El divan d'Ivan», del teòric i periodista Ivan Tubau, on la veïna d'estiu, vacances i caps de setmana de Mallorca, desvetlla la seva rica personalitat i parla sense embuts i molta gràcia de la seva vida, de la relació amb el seu homo, el també recentment desaparegut escriptor i polemista manacorí Jaume Vidal Alcover, de l'amor i de la mort.

Finalment, Voltor demana a Televisió de Catalunya i Televisió Espan-

yola la preparació d'algun programa resumit i divulgat la gran feina i l'extraordinària personalitat de Maria-Aurèlia Capmany, i també la reposició de programes monogràfics o intervencions destacades. A TVE-Balears es demana un programa sobre les relacions de Capmany amb Mallorca i les Illes.

Al moment de tancar l'edició la Plataforma Cívica per l'Autogovern ha anunciat la seva presentació pública el dilluns dia 4 de novembre a les 20'30 al Teatre Principal de Palma. A l'acte hi intervendran els representants de les entitats promotores i alguns personatges populars i també es projectarà una pel·lícula sobre la Gran manifestació per l'Autonomia del 29 d'octubre de 1977 i hi haurà una actuació musical.

Palma, 4 d'Octubre de 1991

ROVER

ILLA MOTORS, S.L.

Avenida Caballero Ramón Sanmartín, s/n. - Teléfono 66 01 46
07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

**CENTRE ÒPTIC
EXPOLENT**

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

**LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ**

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

S'òliba que ha tornat una fervent admiradora dels «culebrons» de la televisió, diu que el maremagnum de Son N'Antelm ja s'assembla a «La dama de rosa»; «Rubi»; «Ventre de Alquiler» o «Topacio» i vol demanar a la TV-Llucmajor que no perdin l'oportunitat i filmin un serial que ben bé podria titular-se: «El enigma del balneario».

El primer capítol, tendria com escenari un conegut restaurant de la carretera de S'Arenal, En Carlos Mata —l'actor hauria de deixar-se créixer la barba— rodejat de plànols explica una espècie de pel·lícula d'espies i assegura, com a defensor de la justícia, que aturarà les obres del balneari i camp de golf.

Una segona entrega del «culebrón» llucmajorer, ja seria més dramàtica. Com que tot s'ha embullat molt més, per aclarir-lo anirem als Tribunals. Com en Pilats, els protagonistes del serial se'n renten les mans i, per allò que la «telenovela» ha d'ésser llarga hi afegirem unes quantes escenes que xerren de milions, influències, interessos, indemnitzacions i també amenaces.

Afirmacions tan lapidàries com: «el ladrón cree que todos son de su condición» i altres semblants apareixen en els diàlegs que s'allarguen i allarguen esperant el moment del veredict i que el Gran Tribunal digui qui és el culpable i qui l'innocent.

Després d'una bona passada d'anuncis: «Salvem les tortugues de Son Noguera»; «Candados el asegurado para negociados de Urbanismo» «Dos per dos, una empresa d'auditories infal·lible» o «Per no esperar, demani hora per telèfon», arriba a la fi, el darrer capítol, de moment.

Les escenes violentes han desaparegut, no hi ha crits ni remeulos, com si tot s'hagués arreglat. Si els plànols del balneari no són els mateixos que varen ésser objete de la declaració de «interès social», no vos buideu el cap. Hi declararem els altres. I na Janette Rodríguez (ja no tan jove) llegeix el nou acord i tots escolten sense tenir res que dir.

El falconet diu que els foravilers no han tengut gens de sort amb el canvi de comandament a l'Ajuntament. Pareix que els regidors del gremi no se'n recorden de les promeses electorals i els camins de foravila cada vegada tenen més i més clots i les voreres més brutes, quasi arriben de banda a banda.

Diuen —sempre és la mateixa cançoneta— que no hi ha doblers però més d'un foraviler ja està cansat que li facin sermons i veu la cosa molt negra. Pareix que hi ha hagut restriccions de personal devers la casa de la Vila, especialment a la brigada de caminers, i si és així, ja me direu qui arreglarà els clots i les voreres, digui el que digui es regidor de foravila.

L'il·lustríssim batle de Llucmajor, Sr. Gaspar Oliver, es va notar a faltar a la taula rodona sobre la central de S'Estalella.

A la passada manifestació hi va assistir, si bé no com a conseller d'Indústria al manco a títol personal. A aquesta taula rodona, no tan sols a títol personal. Deure's a Ciutat i a Llucmajor, servir a dos senyors al mateix temps, en qüestions encontrades és impossible. Esperem que se senti més batle de Llucmajor que no aspirant a president del PP balear, perquè si no difícilment defensarà com a batle o simplement com a ciutadà el que la majoria de llucmajorers volen.

Enguany la carpa d'IFEBAL, com a recinte de fires ha estat una monada. Però el que ha sorprès al mussolet, segons ens ha dit ha estat la lentitud amb què s'ha adosat el carrer que va a Ses Escoles, després d'haver-hi fet la mostra de bestiar. Va passar quasibé una setmana i les barreres de ferro i els caramulls de palla encara eren enmig, amb el consegüent perill que suposa per als escolars més petits. Es veu que els fills dels regidors que estan al poder no assisteixen als col·legis públics.

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

Bàsquet

Joventut Llucmajor

Classificació Trofeu Ciutat de Llucmajor

Després dels dos partits jugats el dia 9 d'octubre, la classificació definitiva va quedar així;

- 1er. Impremta Bahla
- 2on. Joventut Llucmajor
- 3er. Perles Manacor
- 4rt. Magatzems Femenias

LLIGA

Després d'un mes de lliga —Els primers que començaren varen ser els juvenils—, encara no totes les categories han jugat algun partit. I així el cadet femení ha de començar el dissabte dia 9. El dia 2 han començat els infantils femení, A i B, així com el cadete masculí.

Guillem Oliver

CLASSIFICACIONS
Masculí

TERCERA B

CIDE-IMP. BAHIA	81-83
J. LLUCMAJOR-RTE. PEKIN	110-65
ANDRAITX-MODASJOGGING	88-78
GESA ALCUDIA-C. D. CAMPANET	73-44

1. M. JOGGING ..	6	4	2	448	398	10
2. andraitx	5	4	1	419	361	9
3. g-hispania	5	4	1	358	314	9
4. imp. bahia	5	4	1	387	342	9
5. j. llucmajor	5	3	2	417	327	8
6. gesa alcudia ..	5	2	3	348	336	7
7. cide	6	2	3	378	374	7
8. campanet	6	0	6	291	483	6
9. rte. pekin	5	0	4	232	341	4

JUVENIL B-2

TRUYOLS INCA-SON SERVERA	38-33
UD. COLLERENSE-SON OLIVA	54-48
SAN CAYETANO-J. MARIANA	42-40
SAN JOSE B.-JOAN CAPO P.	72-75
SAN JOSE-J. LLUCMAJOR	108-29

1. J. CAPO P.	5	3	2	335	303	8
2. truyols inca	4	3	1	179	179	7
3. collerense	5	2	3	242	326	7
4. san jose	3	3	0	258	100	6
5. imp. bahia	3	3	0	223	174	6
6. j. mariana	4	2	2	229	188	6
7. san jose b.	3	2	1	211	210	5
8. j. llucmajor	4	1	3	206	276	5
9. san cayetano ..	4	1	3	182	253	5
10. son oliva	3	1	2	175	146	4
11. son servera	4	0	4	172	257	4

JUNIORA-1

JOAN CAPO-JOAN CAPO P.	65-48
B. D'INCA-LA GLORIA	61-66
J. MARIANA-J. LLUCMAJOR	66-51

1. C. CALVIA	4	4	0	416	269	8
2. joan capo	5	3	2	312	271	8
3. la gloria	4	3	1	314	251	7
4. j. llucmajor	5	2	3	345	391	7
5. b. d'inca	3	1	2	197	200	4
6. j. mariana	3	1	2	183	219	4
7. joan capo p.	4	0	4	196	362	4

GADETE B-2

P. MANACOR B.-P. MANACORA	42-45
COLLERENSE-COLONYA	81-72
P. PORRERAS-LA SALLE B.	94-35
IMP. BAHIA-SON SERVERA	78-39
SA POBLA-LLUCHMAJOR	55-60
B.INCAB.-CAMPOS	52-28
JUAN CAPO FE.-B.INCAA.	Sup.

1. PORRERAS ..	1	1	0	94	35	2
2. imp. bahia	1	1	0	78	39	2
3. b. inca b.	1	1	0	52	28	2
4. collerense	1	1	0	81	72	2
5. lluchmajor	1	1	0	60	55	2
6. p. manacor a. ..	1	1	0	45	42	2
7. p. manacor b. ..	1	0	1	42	45	1
8. sa pobla	1	0	1	55	60	1
9. colonya	1	0	1	72	81	1
10. campos	1	0	1	28	52	1
11. son servera ..	1	0	1	39	78	1
12. la salle b.	1	0	1	35	94	1
13. juan capo fe. ..	0	0	0	0	0	0
14. b.inca a.	0	0	0	0	0	0

CLASSIFICACIONS
Femení

TROFEO RULLAN IMPAR

J. MARIANA-B. INCA	45-43
J. LLUCMAJOR-SAN JOSE	30-95
ESCOLAR-COSTA CALVIA	14-82
JOAN CAPO-EL DORADO	13-37

1. J. MARIANA	4	4	0	207	177	8
2. el dorado	4	3	1	200	134	7
3. san jose	4	3	1	258	178	7
4. b. inca	4	2	2	232	142	6
5. costa calvia	4	2	2	222	147	6
6. j. llucmajor	4	1	3	137	240	5
7. joan capo	4	1	3	74	152	5
8. escolar	4	0	4	56	216	4

JORGE JUAN IMPAR

J. LLUCMAJOR-SAN JOSE	36-70
J. MARIANA-SANTAMONICA	63-57
UD. COLLERENSE-BONSAIRES	15-124

1. B. AIRES	6	5	1	421	188	11
2. san jose	5	5	0	339	142	10
3. j. mariana	4	3	1	325	142	7
4. santa monica ..	5	2	3	211	211	7
5. campanet	5	1	4	135	280	6
6. j. llucmajor	4	1	3	196	197	5

INFANTIL FEMENINO A

CIDE-BONSAIRES	49-35
SAN VICENTE-CAMPOS	46-30
COLONYA-SANTA MONICA	34-46
LLUCHMAJORA-PORCINCULA	49-30
SANTA MARIA-SAN JOSE A.	Sup.
JOVENT-S. CORAZON	Sup.

1. LLUCH. A	1	1	0	49	30	2
2. san vicente	1	1	0	46	30	2
3. cide	1	1	0	49	35	2
4. santa monica ..	1	1	0	46	34	2
5. colonya	1	0	1	34	46	1
6. bons aires	1	0	1	35	49	1
7. campos	1	0	1	30	46	1
8. porcincula	1	0	1	30	49	1
9. san jose a.	0	0	0	0	0	0
10. jovent	0	0	0	0	0	0
11. s. corazon	0	0	0	0	0	0
12. santa maria	0	0	0	0	0	0

INFANTIL FEMENINO B-1

LLUCHMAJOR B.-LA SALLE I.	32-33
SALINES-SAN PEDRO	19-24
SINEU-SANTA MONICA	31-29

1. SAN PEDRO ..	1	1	0	24	19	2
2. sineu	1	1	0	31	29	2
3. la salle i	1	1	0	33	32	1
4. lluchmajor b. ..	1	0	1	32	33	1
5. santa monica ..	1	0	1	29	31	1
6. salines	1	0	1	19	24	1
7. san jose b.	0	0	0	0	0	0

Notes colomòfiles

Avui parlar de coloms missatgers és recordar el repartiment de premis de la temporada 90-91 on el «Tandem Janer & Tomas» fou el gran guanyador, ja que coparen totes les classificacions.

Els premis aconseguits foren els següents:

-Dia 2/2/91 1º d' Elvissa 147 km, premi patrocinat per Joan Ramon «Agència Peugeot - Talbot».

-Dia 23/2/91 2º d' Elvissa 147 km premi patrocinat per Ferreteria Can Janer

-Dia 16/3/91 3º d' Alcoi 305 km, amb el colom 80.840 Cendros m. premi patrocinat per «Bar Espanya».

-Dia 29/3/91 4º d' Alacant 320 km. Colom pardo 80.802/90 f. premi patrocinat per «Sa Nostra»

-Dia 26/3/91 2º de Valdepeñas 550 km. colom pardo 80.822/90 m. premi patrocinat per «Joan Servera».

-Dia 7/4/91 4º de Puertollano 610 km. colom 42076/89 pardo m. premi patrocinat per «Ajuntament de Lluçmajor».

-Dia 19/4/91 3º de Castuera 732 km. colom 80.822 pardo m. premi patrocinat per «Banc de Crèdit Balear».

6º de Castuera 732 km. 92260/88 pardo m. premi patrocinat per Miquel Tomàs

-Dia 27/2/91 3º de Baza 549 km. colom 42076/89 pardo f. premi patrocinat per «Banca March».

I quedaren primers a les classificacions de:

Dessignats patrocinada per Fruitas «El Molino».

Percentatges patrocinada per «Cerrajería Maimó y Almacenes ALUMSA»

Anella d' or patrocinada per PREFAMA SA amb el colom pardo nº 80.822/90 mascle

2/3/91 Alcoi 305 km a 754 mxm lloc 27

26/3/91 Valdepeñas 550 km a 1017 mxm lloc 2

19/4/91 Castuera 732 km a 846 mxm lloc 3

1587 km a 872 mxm

I la general patrocinada per «INDUSTRIES SEMAR S.A.»

Si volem una explicació raonada de la «SORT» (en aquest cas sabràs que han fet del colomer de Janer & Tomàs el número «U» del Club colomòfil Lluçmajorer) hem de recordar més o manco les paraules d' En Joan Janer el dia del repartiment de premis, després del sopar i bevent cava a l' «Odeon» per a celebrar-ho.

«Aquesta temporada és el fruit de l' adquisició d' un bon conjunt de coloms reproductors i la rigorosa selecció que s' ha fet d' ells mitjançant provar els coloms a les curses de velocitat, fons i gran fons; si els resultats no eren els esperats, els reproductors, per molt ben fetes que fossin, han estat eliminats del quadre. En el cas dels coloms de ca nostra la selecció ha estat encara més rigorosa i no han passat al quadre de reproductors fins que no han vingut no una, sinó unes quantes vegades de Gran Fons, per molt bon pares que tenguessin. Això fa que avui tinguem un conjunt de coloms que més o manco marxen. També, la sort d' engabiar els coloms i de forçar el «pardo» (un colomí del 90 nº 80. 822) a la prova de Valdepeñas de Catuera. Però tot, això ha estat possible perquè els coloms estaven fets «bombes» i, això ha estat feina d' en Llorenç».

Amb aquestes paraules donava a entendre que si havien estat els números «U» en les diferents Classificacions la raó no era la sort sinó la rigorosa aplicació dels quatre

principis bàsics que tot colomista ha de tenir en compte.

1) Tenir coloms de qualitat

2) Disposar d' un colomer ben ventilat, orientat i tranquil i no massa massificat en quant a coloms.

3) Una alimentació equilibrada d' acord amb aquests

punts:

a) Activitat de colom: cria, muda, repòs i curses

b) Temperatura ambient

c) Exercici diari dels coloms

4) La higiene general en el colomer

Això, i una bona planificació de l' exercici progressiu dels coloms, mitjançant vols.

a) En torn al colomer, començant amb vols lliures i acabant en vols forçats d' una horeta, amb l' ajuda de la senyera, en l' època de curses.

b) De vols d' aprenentatge, primer en grup i de molt aprop i més tard de forma individual i de lluny.

c) I de vols individuals de confiança per aquells coloms que han d' anar a les proves de fons i gran fons.

Han fet possible l' èxit.

L' èxit sobretot a la classificació per percentatges, classificació a la qual es té en compte el tant per cent de coloms que han tomat al colomer en el temps reglamentari a les proves de velocitat, fons i gran fons que s' han duit a terme a la temporada de curses, i que té un dels trofeus més desitjats pels colomòfils, un «COLOM D' ARGENT» (aquesta classificació està patrocinada per «CERRAJERIA MAIMO I ALMACENES ALUMSA».)

Des d' aquestes pàgines vos desitjarem sort per la temporada 91-92 que ara comença i a veure si els èxits es repeteixen.

Avui també s' ha d' escriure sobre les activitats colomòfiles que ja han començat per a aquesta temporada 91-91 amb l' amollada del dia de la Darrera Fira i que són les amollades conjuntes d' entrenament i les amollades en petits grups d' entrenament per a la cursa de Nadal «Trofeu Bemat Vadell»

De tot això, i de més, informaré en el pròxim número.

J. Jaume

Club Atletisme Lluçmajor

Villa Milla Urbana «Sa Fira '91»

Catalina Oliver i Jaume Quelgès guanyadors absoluts a la seva categoria.

Categoria Masculí: a)-Absoluta (75 al 52)

10è classificat, Pep Cortès amb un temps de 5' 21

Categoria Femení c)-Absoluta (77 i anteriors)

10ª Classificat, Maria Peset, temps, 7' 04

11ª Classificat Maribel Oliver, temps 8' 00

Veterans B2 9del 40 al 51)

MASCULI

6ª classificat: Joan Quintana, amb un temps de 5' 44

Categoria C Masculí. Nascuts en el 75-76-77

4ª Classificat: Joan Quintana. Temps: 4' 49

5ª Classificat: Xavier Peset. Temps 5' 09

6ª Classificat Antoni Mota. Temps: 5' 10

7ª Classificat Guillem Biblioni. Temps: 5' 13

10ª Classificat Pau Tomàs. Temps: 5' 38

11ª Classificat Miquel A. Cantalops. Temps: 6' 09

Categoria D Masculí. Mascuts en el 78 i 79.

9ª Classificat: Josep A. Martínez. Temps: 5' 37

12ª Classificat Pere J. Lobo. Temps: 5' 50

21ª Classificat David Serra. Temps: 6' 29

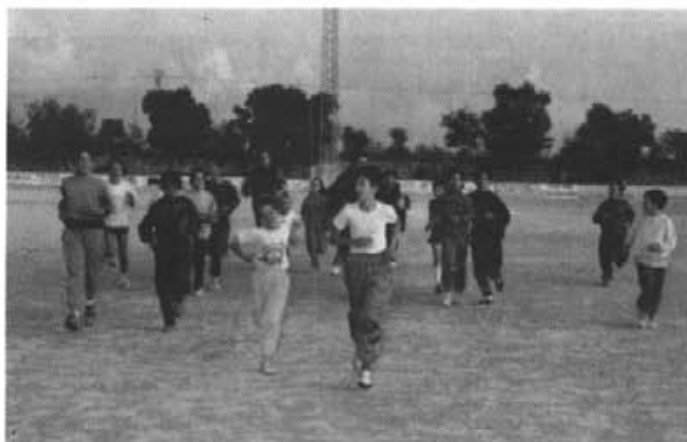
Categoria H. Femení. Nascudes en el 78-79

1ª Catalina Oliver. Temps: 5' 44

6ena. Agustina Manresa. Temps: 6' 04

9ena. Margalida Grimalt. Temps: 6' 19

15ena. Eva Hidalgo. Temps: 6' 52

17ena. Joana Maria Quintana. Temps: 6' 55

Categoria E Masculí (80 i posteriors)

1ª Jaume Quelgès. Temps: 5' 29

13ª Mateu Mulet. Temps: 6' 22

14ª Oscar Tejero. Temps: 6' 23

19ª Antoni Cruzado. Temps: 6' 54

25ª Andreu Escalas. Temps: 7' 43

Categoria I Femení (80 i posteriors)

18ena. Maria Isabel Galmés. Temps: 7' 40

20ena. Loli Tomás. Temps: 8' 03.

Llorenç Mascaró

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

expert

ELECTRICA

Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

**INSTAL.LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01

Particular: Ronda Migjorn, 90 - 2n. - Tel. 66 06 08

Curs de gimnàstica de manteniment femení

Com podeu veure ha començat i amb molt d'èxit el curs 91/92 de gimnàstica de manteniment femení.

Les classes s'imparteixen els dilluns, dimarts i dijous de 20 h. a 21 hores al poliesportiu.

Per a més informació, dirigiu-vos a les oficines municipals de l'Ajuntament.

Restaurant «Tropical», una campanya insuperable

A títol d'informació i lluny d'entrar en dades concretes: alineacions, resultats, equips, etc. volem, en línies generals, informar de la gran campanya insuperable i creim que irrepelible, que l'únic representant d'empreses de Lluçmajor està desenvolupant en el torneig empresarial del Consell Insular de Mallorca.

Amb una puntuació de 14'7 partits jugats, 7 victòries més de 36 gols a favor amb una mitjana per partit superior als 5 gols, solament sis gol en contra i havent jugat amb el segon classificat «El Porvenir», amb resultat favorable de 7-2, creim que són dades a considerar i per treure's el capell.

Al darrer encontre, jugat al Coll d'En Rebassa contra «Casa Regional de Murcia», el Tropical va vèncer i va convèncer per 2-7 gols de Leo (3), Gomila (2), Jaume i M. Vicens.

En Miquel Vicens, antic jugador de Ses Salines, ha passat actualment a la plantilla del Tropical i amb la seva col·laboració, l'equip té un altre jugador que sense cap dubte al llarg del campionat ajudarà a continuar aquesta trajectòria «de cinema» que ara per ara manté el Tropical.

Jaume Manresa

Concurs de caça amb ca eivissenc

Com és habitual en el programa de les nostres Fires, es realitzà un concurs de caça amb cans eivissencs. Com també sabeu, aquesta prova es fa en diversos vedats privats en els quals són distribuïdes les colles de participants.

L'encontre, una vegada més, fou als talaiots de Capocorb, allà esperava als concursants un fogueró per poder torrar la ventresca, la llonganissa i els botifarons, mentre es sortejaven les finques on anar a caçar.

Un pic panxa plena i cadascú sabla a quin vedat li havia tocat se dona la partida, ja es preveuen els primers «nyecs-nyecs» de les cusses i la cridòria dels caçadors animant la persecució.

Quan arriba la fosca es dona per acabat el concurs i tots a tornar-se a trobar una altra vegada per fer el recompte, treure els

percentatges per determinar qui ha estat el guanyador.

Després de tenir tots els resultats i saber qui ha estat

el primer i qui el darrer, tots a sopar plegats per acabar de fer la bauxa i fins l'any que ve.

Els participants d'enguany foren nou parelles, i els tres primers foren els següents:

1r. lloc per Miquel Clar-Bial Nadal, amb 20 conills trobats i 14 d'agafats. En total 82 punts.

2n. lloc per Antoni Tomàs, amb 15 conills trobats i 11 d'agafats. En total 80 punts.

3r. lloc per Joan Janer, amb 11 conills trobats i 7 d'agafats. En total 66 punts.

La cussa que obtingué el premi per haver-ne agafats més fou na Tillo que n'agafà 6, pertanyent a Antoni Tomàs.

J. Socias

NAIXEMENTS

- Francesc González i Cuevas, fill d'Isabel, nasqué el 13-9-91
- Miquel Gálvez i Ramos, fill de Miquel i Emília, nasqué el 24-9-91.
- Joan Garau i Alvarez, fill de Joan i Cristina, nasqué el 30-9-91.
- Sara Díaz i Baños, filla de Josep-Pere i Rosari, nasqué el 3-10-91.
- Sophie Hodgkinson, filla de Phillip-John i Jane-Ann nasqué el 10-10-91.
- Xavier Solano i Trujillo, fill d'Adrià i Bàrbara, nasqué el 17-10-91.
- Victor Ponce i Bakker, fill de Josep-Lluís i Jeannette-Anne, nasqué el 16-10-91.
- Aina-Maria Oliver i Noguera, filla de Joan i Joana, nasqué el 14-10-91.
- Benet Sastre i Oliver, fill de Josep-Gregori i Francesca, nasqué el 14-10-91.

MATRIMONIS

- Rogeli Otero Meiriño i Maria Florinda Fernandes, es casaren el 26-9-91 al Jutjat de Pau.
- Frances-Xavier Valentí Aguiló i Antònia Amengual Fullana, es casaren el 14-7-91 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia (mes de Juliol).
- Joan-Antoni Expósito Montes i Joana Sánchez Ruíz, es casaren el 12-10-91 a l'església de la Lactància.
- Maurici-Marcel Fabià Falconi i Elizabeth Noemi Manzano, es casaren el 17-10-91 al Jutjat de Pau.
- Antoni Bover Ferrer i Margalida Obrador Julià, es casaren el 5-10-91 a l'església de Sant Bonaventura.
- Francesc López Picón i Marta de la Tajada Burgos es casaren el 28-9-91 a l'església de Sant Bonaventura.

DEFUNCIONS

- Miquel Tomás i Catany, morí el 14-5-91 als 57 anys.

- Catalina Ponsetí Manjon, morí el 12-9-91 als 69 anys.
- Catalina Vidal i Llompart, morí el 18-10-91 als 94 anys.
- Margalida Burguera i Salom, morí el 20-10-91 als 89 anys.
- Antoni Sastre i Cardell, morí el 15-10-91 als 81 anys.
- Joan Julià i Gallard, morí el 27-1-91 als 67 anys.

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI OFICIAL **FIAT**

<p>1 Tempra 1.4 Motor 1.372 c.c. de 78 CV DIN. Velocidad maxima: 172 Km/h.</p>	<p>2 Tempra 1.9 D Motor 1.929 c.c. de 65 CV DIN. Velocidad maxima: 162 Km/h.</p>	<p>3 Tempra 1.6 SX Motor 1.581 c.c. de 86 CV DIN. Velocidad maxima: 177 Km/h.</p>	<p>4 Tempra 1.9 Tds SX Motor turbodiesel intercooler. 1.929 c.c. de 92 CV DIN. Velocidad maxima: 178 Km/h.</p>
<p>5 Tempra 1.6 Motor 1.581 c.c. de 86 CV DIN. Velocidad maxima: 177 Km/h.</p>	<p>6 Tempra 1.4 SX Motor 1.372 c.c. de 78 CV DIN. Velocidad maxima 172 Km/h.</p>	<p>7 Tempra 1.8 i.e. SX Motor 1.756 c.c. de 110 CV DIN. Inyección electrónica MPI. Velocidad maxima: 190 Km/h.</p>	

**C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)
Plaça Reina Maria Cristina, 12-B - Tel. 26 89 12
S'ARENAL**

P'es forat d'es moix

Als penya-segats que es troben entre la fossa i Punta Llobera, on hi ha les urbanitzacions de Badia Blava i Badia Gran, hi ha algun ciutadà que resol el problema de les aigües residuals tirant-les a la mar.

Aquesta taca negra als penya-segats, a més d'antiestètica per als navegants, no ajuda gens mantenir netes les aigües de la zona.

Dr. PEDRO GARAU LLOMPART ACUPUNTURA

Dilluns, dimecres i divendres,
cita prèvia

Tractaments de:

Stress, ansietat, depressió
Obessitat
Tabaquisme
Reumatismes
Lumbàlgies
Ciàtiques
Cervicàlgies
Vertígens
Frigidesa

Carrer d'Es Born, 11 - Tel. 66 05 16 - LLUCMAJOR

Sopa de lletres

```

D T N X Q C I A D H S E Y K
I B G I M O E C X O P B R E
L N J D C F S M A G H L Q W
Q K T N P O O F C M N A O C
Z R U E A E F J L S O F I P
B E H P S L A E H M G T L A
K E B A S T G N T P F W S T
O G U I G X I B U G T L R E
D Z P Y O M I O E J E D W B
F B A S Z R V D R M I T E J
  
```

6 òrgans del cos humà.

Solució sopa de lletres del mes passat

-Parallamps	-Porta
-Cornisa	-Columna
-Finestra	-Teulada
-Enrajolat	-Rampa
-Passamà	-Terrassa
-Porxo	-Xemeneia

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)
En Jaume i Na Catalina

Especialitats: TAPES I
BERENARS

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

SEAT IBIZA NEW STYLE

EL CAMBIO

Ya puedes disfrutar de algo nuevo. Ha llegado el cambio que estabas esperando:

SEAT IBIZA NEW STYLE.

NUEVO POR FUERA

- Frontal de nuevo diseño.
- Nueva óptica delantera.
- Nuevos espejos retrovisores en color carrocería (según versiones).
- Nuevas llantas de aleación o tapacubos integrales.

SEAT

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.A.**

Cra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

T&M INFORMATICA

C. Major 171 Llucmajor
Tel. 66 17 15

Programació standard

fi a mida

Consulti preus

d'impressores, monitors

i suministres.

Ordinador AT 16 Mhz. amb disc dur de
44 Mb., monitor VGA i 1 Mb. de RAM.

139.900 pts. + I.V.A.

Impressora laser 8 p.p.m.

~~239.900+I.V.A.~~ 199.900+I.V.A.

Ordinador 386-25 amb disc dur
de 84 Mb., 2 Mb. RAM i monitor
VGA en color

~~329.900+I.V.A.~~ 269.900+I.V.A.

Venda i assistència
tècnica dels productes:

BOSCH
Automòbil

BOSCH
Eines

BLAUPUNKT

Calentadors
JUNKERS

AUTO-ELECTRIC
Barceló

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

NOUS TELÈFONS MÒBILS
LINIA PRIVADA DE BOSCH
UNA NOVA VIA DE DIÀLEG

uniden

PLANET

PLANET

GREAT

OFERTA ESPECIAL NADAL

Telèfon Mòbil Bosch
Model M 1

122.000 + IVA

Muntat al seu vehicle